**URZĄD GMINY JONIEC**

# S T U D I U M

## UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY J O N I E C

## CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JONIEC

JONIEC 2004 r.

**URZĄD GMINY JONIEC**

# STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY J O N I E C

## CZĘŚCI UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY JONIEC


**Opracowanie:**
Mazowieckie Biuro Planowania Przestrzennego
i Rozwoju Regionalnego w Warszawie

Oddział Terenowy w Ciechanowie

MAZOWIECKIE BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I ROZWOJU REGIONALNEGO W WARSZAWIE ODDZIAŁ TERENOWY W CIECHANOWIE ul. Powstańców Warszawskich 11, 06-400 Ciechanów tel. (0-23) 672-98-70; tel./fax 672-35-99

Dyrektor Oddziału Terenowego: mgr Barbara Buczek

DYREKTOR Oddziału Terenowego w Ciechanowie mgr Barbara Buczek

Zespół projektowy:
mgr Zofia Tyszkiewicz – główny projektant – członek Okręgowej Izby Urbanistycznej w Warszawie Nr WA-220
mgr Józefa Marciniak – starszy projektant

Współpraca:
mgr inż. Elżbieta Goryszewska - gospodarka wodna, ściekowa i odpady
arch. Grzegorz Piekarski - energetyka i telekomunikacja
arch. Sławomir Tabor - komunikacja
mgr inż. Elżbieta Ulanicka - turystyka

Opracowanie graficzne i edytorskie:
Teresa Bujakowska, Jadwiga Czowgan, Bożena Falęcka, Anna Grabowska, Jadwiga Jaroszewska, Jolanta Kołakowska, Dariusz Meredek, Elżbieta Pikus


Joniec, 2004 r.

WSTĘP ... 3
I. CHARAKTERYSTKA GMINY ... 4
II. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW ... 5
1. • PRZEZNACZENIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ... 5
2. UZBROJENIE TERENÓW ... 6
III. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY ... 6
IV. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO OCHRONA ... 7
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE ... 7
*1.1. Położenie geograficzne ... 7*
*1.2. Budowa geologiczna ... 8*
*1.3. Struktura i rzeźba terenu ... 9*
*1.4. Wielkość i jakość zasobów wodnych ... 11*
*1.5. Szata roślinna ... 13*
*1.6. Świat zwierzęcy ... 14*
*1.7. Klimat ... 15*
*1.8. Stan sanitarny środowiska i źródła zanieczyszczeń ... 16*
2. STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ... 18
*2.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna ... 18*
*2.2. Melioracje ... 19*
3. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU ... 20
V. ZŁOŻA KOPALIN I ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH ... 22
1. SUROWCE MINERALNE ... 22
2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH ... 22
VI. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ... 24
1. KRAJOBRAZ KULTUROWY ... 24
2. ZABYTKOWE UKŁADY PRZESTRZENNE ... 25
3. ZABYTKI BUDOWNICTWA I ARCHITEKTURY ... 25
4. ZABYTKOWE ZAŁOŻENIA ZIELENI ... 26
5. ZABYTKOWE CMENTARZE ... 26
6. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE ... 27
7. ZABYTKI RUCHOME ... 27
8. KULTURA NIEMATERIALNA ... 29
VII. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ... 29
1. SIEĆ OSADNICZA ... 29
2. LUDNOŚĆ ... 31
*2.1. Przemiany demograficzne i strukturalne ... 31*
*2.2. Wykształcenie ... 32*
*2.3. Zasoby pracy i źródła utrzymania ludności ... 32*
*2.4. Bezrobocie ... 33*
3. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ... 33
*3.1. Mieszkalnictwo ... 33*
*3.2. Usługi publiczne ... 34*
*3.3. Usługi komercyjne ... 37*
VIII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNIŚCII JEJ MIENIA ... 37
1. ZAGROŻENIA POWODZIOWE ... 37
2. ZAGROŻENIE POŻAROWE ... 38
3. POWAŻNE AWARIE ... 38

IX. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY ..... 38
1. ROZWÓJ PODSTAWOWEJ FUNKCJI GMINY - ROLNICTWA ..... 39
*1.1. Struktura użytkowania gruntów rolnych* ..... 39
*1.2. Bonitacja gleb* ..... 40
*1.3. Produkcja roślinna* ..... 41
*1.4. Hodowla zwierząt* ..... 42
*1.5. Struktura gospodarstw' rolnych* ..... 42
2. Pozaroln
icza działalność gospodarcza 43
3. FUNKCJA TURYSTYCZNA GMINY ..... 43
4. SYTUACJA EKONOMICZNA GMINY ..... 45
*4.1. Dochody budżetowe* ..... 45
*4.2. Wydatki budżetowe* ..... 46
5. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW ..... 47
X. SYSTEM KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ..... 47
1. KOMUNIKACJA ..... 47
7.1. *Sieć drogowa i kolejowa* ..... 47
*1.2. Warunki techniczne dróg* ..... 48
*1.3. Organizacja służb drogowych* ..... 49
*1.4. Techniczne zaplecze motoryzacji* ..... 49
*1.5. Komunikacja publiczna* ..... 49
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA ..... 49
*2.1. Telekomunikacja* ..... 49
*2.2. Elektroenergetyka* ..... 50
*2.3. Gazownictwo* ..... 50
*2.4. Ciepłownictwo* ..... 51
*2.5. Zaopatrzenie w wodę* ..... 51
*2.6. Gospodarka odpadami* ..... 52
XI. ZADANI
[illegible] 53

**SPIS TABLIC**


1. *Ludność gminy w wybranych latach 1983 -2002 - stan 31 XII* ... *58*
2. *Ruch naturalny ludności w wybranych latach 1983 - 2002 - stan 31XII.* ... *59*
3. *Migracje ludności w wybranych latach 1983 - 2002 - stan 31XII.* ... *60*
4. *Liczba mieszkańców gminy w układzie sołectw w latach 1988 - 2004-05-25.* ... *61*
5. *Ludność w grupach wiekowych w roku 2002* ... *62*
6. *Wykształcenie ludności gminy w wieku 13 lat i więcej − stan maj 2002 rok* ... *63*
7. *Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 r* ... *64*
8. *Bezrobocie w gminie Joniec w latach 1992-2004 - stan 3l.XII* ... *64*
9. *Warunki mieszkaniowe w gminie Joniec* ... *65*
10. *Budynki mieszkalne zamieszkane wg liczby mieszkań, wg okresu budowy, formy oraz liczby izb* ... *66*
11. *Udział mieszkań wyposażonych w instalacje techniczne wg okresu budowy budynków* ... *67*
12. *Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczne* ... *68*
13. *Użytkowanie gruntów w gminie Joniec (w ha) - stan 2004.03.30.* ... *69*
14. *Struktura użytkowania gruntów w gminie Joniec (w %) - stan 2004.03.30* ... *70*
15. *Powierzchnia i struktura gruntów ornych według klas bonitacyjnych w gminieJoniec (stan 2004.03.30) ....71*
16. *Powierzchnia i struktura użytków zielonych według klas bonitacyjnych w gminie Joniec (stan 2004.03.30). 72*
17. *Powierzchnia zasiewów w gminie Joniec stan 2002 r* ... *73*
18. *Plony zbóż i ziemniaków w indywidualnych gospodarstwach rolnych* ... *73*
19. *Powierzchnia zasiewów w gminie Joniec - stan na 2002 r.* ... *74*
20. *Pogłowie zwierząt gospodarskich w wybranych latach 1996 - 2002* ... *75*
21. *Powierzchnia i liczba indywidualnych gospodarstw rolnych i działek rolnychwg siedziby użytkowania* ... 75
22. *Struktura własności gruntów* ... *76*
23. *Dochody budżetowe w latach 1999 - 2003 (w tys. zł.)* ... 77
24. *Struktura dochodów budżetowych gminy Joniec w latach 1999 - 2003.* ... 77
25. *Dynamika wzrostu dochodów budżetowych gminy w latach 1999 - 2003 (roczne tempo wzrostu)* ... *78*
26. *Dynamika wzrostu dochodów budżetowych gminy w latach 1999 - 2003* ... *78*
27. *Wydatki budżetowe gminy Joniec w latach 1999 - 2003* ... *79*
28. *Struktura wydatków budżetowych gminy Joniec w latach 1999 - 2003 r* ... *79*
29. *Wykaz dróg gminnych w gminie Joniec* ... *80*


**SPIS RYSUNKÓW**


1. *Położenie gminy Joniec w województwie mazowieckim*
2. *Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni miejscowości*
3. *Udział gruntów ornych w strukturze użytków rolnych miejscowości*
4. *Udział użytków zielonych w ogólnej powierzchni miejscowości*
5. *Udział lasów w ogólnej powierzchni*
6. *Udział gruntów ornych kl. III w ogólnej powierzchni miejscowości*
7. *Udział gruntów ornych kl. IV w ogólnej powierzchni miejscowości*
8. *Udział gruntów ornych kl. V- VI w ogólnej powierzchni miejscowości*
9. *Komunikacja*
10. *Energetyka*
11. *Zaopatrzenie w wodę*
12. *Kanalizacja - wariant I*
13. *Kanalizacja - wariant II*
14. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Joniec*

## WSTĘP

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy" opracowane zostało na podstawie Uchwały Rady Gminy w Jońcu Nr XIII/66/2000 z dnia 31 sierpnia 2000 r. Konieczność jego opracowania wynika z art. 9 ustawy z dnia 27 marca
2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717). Zgodnie z powyższym „Studium" uwzględnia uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, zagospodarowanie i uzbrojenie terenów, prawo własności gruntów oraz sytuację ekonomiczną gminy. Określa cele rozwoju, uwzględniając jednocześnie cele i kierunki rozwoju kraju i województwa mazowieckiego.

Ustalenia „Studium" obowiązują samorząd gminy, lecz nie mogą być podstawą wydawania decyzji administracyjnych i są pośrednim instrumentem sterowania procesami zagospodarowania przestrzennego. Wskazuje możliwości i szanse rozwoju oraz problemy powstałe w wyniku dotychczasowej polityki zagospodarowania.

„Studium" składa się z następujących części:

Część I - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Joniec,

Część II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Joniec,

Opracowanie kartograficzne w skali 1:10 000 stanowiące integralny załącznik „Studium".

W trakcie prac wykonano analizy wszystkich elementów stanu zagospodarowania, rozwoju przestrzennego i ekonomicznego gminy, przeprowadzono konsultacje społeczne z mieszkańcami, przedstawicielami samorządu lokalnego i instytucji. Gmina nie opracowała dotychczas strategii rozwoju gospodarczego, w związku z czym cele rozwoju zostały określone w toku prac nad „Studium".

W „Studium" gminy Joniec, z uwagi na brak udokumentowanych złóż kopalin, nie uwzględniono obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Nie występują również obszary pomników zagłady i strefy ochronne oraz granice terenów zamkniętych i ich strefy ochronne.

„Studium" jest samodzielnym aktem planistycznym, stanowiącym podstawę sporządzania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy, wspomagającym promocję gminy, lokalizację zadań ponadlokalnych oraz koordynację decyzji
o warunkach zabudowy dla obszarów nie objętych miejscowymi planami.

# I. CHARAKTERYSTKA GMINY

Gmina Joniec zajmuje obszar 7 288 ha. Graniczy z 6 gminami, tj. Sochocin, Nowe Miasto, Nasielsk, Pomiechówek, Załuski i Płońsk. Z północy na południe teren gminy rozciąga się około 15 km i ze wschodu na zachód około 7,5 km. Miejscowość oddalona jest około 50 km od miasta stołecznego Warszawy, 12 km od miasta powiatowego Płońska, 30 km od miasta powiatowego Ciechanowa 35 km od miasta Pułtuska i 15 km od miasta Nasielska.

Gmina posiada korzystne powiązanie komunikacyjne z systemem krajowym przez drogę wojewódzką nr 571 Naruszewo - Przyborowice - Nasielsk. Powiązania z ośrodkami powiatowymi i gminnymi zapewniają drogi powiatowe i gminne. Najbliższa stacja kolejowa magistrali E 65 znajduje się w Nasielsku, a jednotorowej linii kolejowej relacji Sierpc - Płońsk - Nasielsk znajduje się na terenie gminy z przystankiem Wkra.

Teren gminy zamieszkuje 2,6 tys. osób. Gęstość zaludnienia wynosi 35 osób/km . Sieć osadnicza tworzy 17 jednostek osadniczych. Przeciętnie na jedną wieś przypada 151 osób. Ośrodek gminny w 2004 r. zamieszkuje 478 osób.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo, funkcję uzupełniającą stanowią: obsługa ludności i turystyka oparta na indywidualnej zabudowie letniskowej.

Użytki rolne zajmują 73,5% powierzchni gminy, w tym gleby dobre i bardzo dobre 48,8%. Gmina charakteryzuje się średnim wynoszącym około 21% wskaźnikiem lesistości. Pozarolnicza działalność gospodarcza gminy rozwija się w stopniu niewystarczającym, co powoduje trudności w znalezieniu pracy na terenie gminy.

# II. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

## 1. Przeznaczenie i zagospodarowanie terenów

Przeznaczenie i zagospodarowanie terenów zgodnie z danymi z Urzędu Gminy na dzień 30.03.2004 r. kształtowały się następująco:

| Wyszczególnienie | Pow. w ha | Udział w % |
|---|---|---|
| użytki rolne | 5 385 | 74,0 |
| w tym: | | |
| grunty orne | 4 838 | 89,8 |
| użytki zielone | 547 | 10,2 |
| lasy i użytki leśne | 1 504 | 20,6 |
| tereny budowlane | 150 | 2,0 |
| drogi | 140 | 1,9 |
| tereny kolejowe | 17 | 0,2 |
| wody powierzchniowe | 41 | 0,6 |
| nieużytki | 51 | 0,7 |
| **Ogółem powierzchnia gminy** | **7 288** | **100,0** |

W przestrzeni gminy największą powierzchnię zajmują użytki rolne (74%), z których 48,5%, czyli prawie połowę stanowią użytki rolne kl. III i IV. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 20,6% jej powierzchni. Występują głównie w północno - wschodniej, środkowej i południowo zachodniej części gminy.

Tereny budowlane zajmują około 2%, drogi około 1,9%,tereny kolejowe - 0,2%, wody powierzchniowe - 0,6%. W dolinie rzeki Wkry i lasów południowo - wschodniej części gminy usytuowana jest indywidualna zabudowa letniskowa nie ujęta w powyższej strukturze użytkowania. Należą do nich użytki rolne o powierzchni około 99,0 ha, lasy i użytki leśne
o powierzchni 107,0 ha, nie posiadające zgody na zmianę przeznaczenia gruntów, które łącznie zajmują 2,8% powierzchni gminy.

## 2. Uzbrojenie terenów

Do urządzeń infrastruktury technicznej należą drogi w tym: droga wojewódzka, 6 dróg powiatowych, drogi gminne, ujęcia wody w Popielżynie Zawadach i Wronie Starej, wodociąg
0 łącznej długości 8,2 km, linie elektroenergetyczne SN/nn oraz jednotorowa kolej nr 27 Nasielsk - Toruń Wschodni. Przez teren gminy przebiega sieć gazowa 6,4 Mpa, dwa gazociągi wysokiego ciśnienia DN 500 Włocławek - Rembelszczyzna oraz linia elektroenergetyczna WN 110kV Staroźreby - Pomiechówek.

Gmina nie posiada składowiska odpadów, oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej. Priorytetowymi zadaniami w zakresie prawidłowego uzbrojenia terenów będzie zakończenie budowy wodociągów wiejskich, zaopatrujących w wodę pitną wszystkich mieszkańców jednostek osadniczych o zwartej zabudowie mieszkaniowej oraz mieszkańców zabudowy letniskowej, budowa oczyszczalni ścieków, kanalizacji sanitarnej, w tym również na terenach zabudowy letniskowej poprawa warunków technicznych dróg, w tym szczególnie dróg gminnych, obsługujących codziennie mieszkańców.

## III. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Zabudowa gminy składa się z budynków pochodzących z różnych okresów, zbudowanych z różnych materiałów i reprezentujących różny standard techniczny. Szacuje się, że około 90% zabudowy pochodzi z okresu powojennego. Pozostała zabudowa sprzed 1945 r. zgodnie z przepisami odrębnymi zalicz się do potencjalnych obiektów zabytkowych
1 została wyszczególniona w Studium uwarunkowań w zakresie dóbr kultury" stanowiącym odrębne opracowanie. Dawna zabudowa niezależnie, od charakteru poszczególnych budynków tworzy względnie uporządkowany, harmonijny krajobraz osadniczy. Jest to głównie zabudowa parterowa lub parterowa z poddaszem użytkowym, dachem dwuspadowym i podobnej wysokości ścian zewnętrznych. Dysharmonię w ładzie przestrzennym wprowadzają obiekty realizowane od początku lat sześćdziesiątych XX wieku, stanowiące około 50% istniejącej na terenie gminy zabudowy. Są to przeważnie budynki piętrowe,
o kształcie prostopadłościanu, z dachami płaskimi lub kopertowymi, które realizowane były na terenie całego kraju, budynki parterowe o płaskich dachach oraz obiekty użyteczności publicznej o podobnych bryłach architektonicznych. Zabudowa pochodząca z ostatniego czterdziestolecia realizowana była bez obowiązku dostosowania podstawowych parametrów, czyli linii zabudowy, wysokości ,geometrii dachów, kolorystyki elewacji i ogrodzeń terenu.

Problem stanowią również obiekty inwentarskie i gospodarcze w zabudowie zagrodowej, często o złym stanie technicznym, nie odpowiadające współczesnym potrzebom gospodarki rolnej.

Masowa i często samowolna ekspansja na indywidualne działki od lat siedemdziesiątych spowodowała przekształcenie terenów o najcenniejszych walorach przyrodniczych i krajobrazowych w dolinie rzeki Wkry i okolicznych lasach. Decyzja
o lokalizacji zabudowy należała w tamtym okresie do wojewody, a nie do samorządu gminy. Stosowane wówczas normatywy urbanistyczne, dotyczące powierzchni spowodowały nadmierne zagęszczenie zabudowy, bez uwzględnienia naturalnej chłonności przyrodniczej obszaru; niektóre działki letniskowe pochodzące z tego okresu nie przekraczają powierzchni 5 arów. Aktualnie w jednostkach osadniczych północno - wschodniej części gminy istnieje około 2 000 działek letniskowych, w tym około 206 ha terenów wymagających zgody na zmianę przeznaczenia, na cele nierolnicze i nieleśne. Zabudowa na wymienionych terenach realizowana jest zgodnie z upodobaniami indywidualnych inwestorów, bez poszanowania lokalnych tradycji, często z różnych, przypadkowych materiałów budowlanych i rożnych formach architektonicznych brył budynków.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej i letniskowej konieczne będzie opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których określone zostaną zasady stopniowego wprowadzania ładu przestrzennego, w tym minimalnej powierzchni działki zabudowy mieszkaniowej i letniskowej, formy brył architektonicznych budynków, geometrii dachów, a także zasad dostosowania projektowanej i istniejącej zabudowy.

# IV. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I JEGO OCHRONA

## 1. Środowisko przyrodnicze

### 1.1. Położenie geograficzne

Gmina Joniec leży na północnym Mazowszu, po obydwu brzegach rzeki Wkry, która rozdziela Wysoczyznę Ciechanowską i Wysoczyznę Płońską.

Długość geograficzna punktu najdalej wysuniętego na zachód wynosi 20°16’ a na wschód 20°39 długości geograficznej wschodniej. Szerokość geograficzna terenów położonych najdalej na południe wynosi 52°32, a na północ 52°35 szerokości geograficznej północnej.

Dolny odcinek rzeki Wkry rozcina szeroką dolinę od 0,8 km - 1,5 km dosyć płaskie lub lekko faliste tereny wysoczyzn. Dolinę ograniczają strome krawędzie o spadkach od 10 do 30% i wysokości od 5 do 15 m. Podmokłe tereny dolinne z licznymi zakolami i oczkami wodnymi stanowią naturalne siedlisko łąkowe z niewielkimi kompleksami lasów olszowych zaliczonych do lasów wilgotnych. Tereny wysoczyzny zajmują pola uprawne lub siedliska borów suchych i mieszanych.

Tereny gminy z uwagi na jej korzystne położenie nad rzeką Wkrą i dobre gleby zamieszkiwane były od dawna, natomiast lasy utrzymały się na niewielkich kompleksach gleb słabszych. Większość terenów jest korzystna pod zabudowę, natomiast tereny zabagnione i dolinne podmokłe wskazane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu.

## 1.2. Budowa geologiczna

Budowa geologiczna i rzeźba terenu są wynikiem długotrwałych procesów zachodzących w skorupie ziemskiej. Według podziału Polski na jednostki tektoniczne opracowane przez J. Znosko, obszar gminy położony jest w obrębie Niecki Brzeżnej. Najstarsze warstwy prekambryjskie zalegają poniżej 2 000 m. Są to skały krystaliczne, które przykrywają osady młodszych okresów trzeciorzędowych o zróżnicowanej rzeźbie terenu. Warstwy trzeciorzędowe zalegają do głębokości około 100,0 - 130,0 m poniżej powierzchni terenu i przykryte są utworami czwartorzędowymi o zmiennej miąższości. Utwory czwartorzędowe wykształciły się w postaci glin zwałowych i piasków polodowcowych rozdzielonych utworami piaszczystymi wodno - lodowcowymi oraz iłami i pyłami zastoiskowymi. W rejonie gminy brak jest ciągłości warstw, które niekiedy się wyklinowują.

Różnorodność nagromadzonych osadów wiąże się z genezą ich powstawania uwarunkowanych kilkakrotnym nasuwaniem się lądolodu oraz czynnikami eolicznymi. Obszar gminy leży na pograniczu dwóch jednostek geomorfologicznych, między którymi granica przebiega wzdłuż doliny Wkry. Są to Wysoczyzna Ciechanowska i Wysoczyzna Płońska, gdzie przeważają utwory piaszczyste lodowcowe i wodno - lodowcowe. Wzgórza morenowe i wyższe partie wysoczyzny w rejonie Królewa, Szumlina, Kolonii Joniec i Wrony Nowej budują głównie utwory piaszczysto - żwirowe z wkładkami żwirów i pospółki. Wykorzystywane są na podsypki drogowe, a lokalnie jako surowiec budowlany. Utwory te tworzą grunty nośne, które są korzystne pod zabudowę. Niższe partie wysoczyzny zbudowane z glin zwałowych, występujące w części środkowej gminy, w rejonie kolonii Joniec, Popielżyna Zawad, Wrony Starej i Omięcin, stanowią grunty nośne, korzystne dla budownictwa i upraw polowych.

W rejonie Krajęczyna, na wschód od Królewa oraz Popielżyna Zawad i wschodniej części Wrony Nowej występują na powierzchni lub tuż pod powierzchnią utwory starsze, do których należą pyły i iły warwowe. Są to grunty piaszczyste, mniej korzystne pod zabudowę i wymagające ochrony przed zawilgoceniem.

W rejonach dolin rzecznych i bezodpływowych obniżeń terenowych, wykształciły się utwory aluwialno - deluwialne i bagienne. Występują tu najmłodsze, holoceńskie osady, do których należą torfy organiczno - mineralne, typu namuły, mady, piaski charakteryzujące się dużym nawodnieniem i ściśliwością. Większą miąższość od 2,0 do 4,0 m osiągają w podłożu starorzeczy, u podnóża krawędzi doliny Wkry. Utwory organiczne są słabonośne i nie nadają się pod zabudowę.

### 1.3. Struktura i rzeźba terenu

Według klasyfikacji geograficzno - fizycznej J. Kondrackiego , gmina Joniec leży na pograniczu dwóch mezoregionów - Wysoczyzny Płońskiej i Wysoczyzny Ciechanowskiej należących do makroregionu Niziny Północnomazowieckiej. Rzeźba terenu została wykształcona w wyniku działalności lodowca stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego. Okresy następne w wyniku denudacji peryglacjalnej doprowadziły do złagodzenia form polodowcowych. Wysokość bezwzględna jest mało zróżnicowana i na całym obszarze utrzymuje się od 80,0 m n.p.m. do około 110,0 m n.p.m. Najniższy punkt na tym terenie znajduje się w dolinie rzeki Wkry, na wschód od zabudowy w Popielżynie Zawadach i wynosi 78,2 m n.p.m. Najwyższy położony jest w obszarze wyniesień Ludwikowa
- 118,83 m n.p.m., pomiędzy kompleksem leśnym i drogą powiatową Załuski - Ludwikowo i Wrona Stara. Różnica bezwzględna wysokości na terenie gminy dochodzi do 40,0 m.

W granicach terenu gminy można wydzielić trzy formy geomorfologiczne, tj.: wysoczyzna polodowcowa ze wzgórzami moren czołowych, równina sandrowa i doliny rzeczne. Znaczne obszary gminy po obydwu stronach doliny rzeki Wkry zajmuje wysoczyzna morenowa o wysokości bezwzględnej od 90,0 do 100,0 m n.p.m. Są to tereny mało urozmaicone o łagodnej konfiguracji, które można zaliczyć do równinnych lub lekko falistych. Spadki terenu nie przekraczają 5%. Występują tu wzgórza czołowo - morenowe w formie niewielkich wyniesień, których wysokość względna utrzymuje się od 2,0 do 5,0 m, a w części południowej do 10,0 m. Tereny wysoczyzny morenowej są korzystne dla zabudowy mieszkaniowej i letniskowej.

W sąsiedztwie koryta rzeki Wkry z północnego - zachodu na wschód przebiega rozległa dolina rzeki Wkry. Średnio jej szerokość wynosi od ok. 0,8 km do 1,5 km. Na terenie doliny wyróżnia się wzajemnie zachodzące na siebie tarasy akumulacji holoceńskiej (od ok. 80 - 87 m n.p.m.) i erozyjno-akumulacyjno-plejstoceński (o wys. od 82,0 - 90,0 m n.p.m. Teren wyniesiony do 2,0 m ponad koryto rzeki stanowi taras zalewowy. W okresie wyższych stanów wód, ulega zalaniu lub podtopieniu. Szerokość tarasu zalewowego jest zmienna, na którym występują widoczne starorzecza, oczka wodne i naturalne stanowiska bagienne. Ze względu na jego ogromne walory przyrodnicze teren tarasu zalewowego należy pozostawić w pierwotnym użytkowaniu.

Teren położony od 1,5 do 3,0 m ponad koryto rzeki stanowi taras zalewowy wyższy. Zalanie tego terenu występuje przy wysokich stanach wód (ostatnio 1979 r.). Teren tego tarasu jest niekorzystny pod zabudowę, ponieważ zwierciadło wód wgłębnych znajduje się bardzo płytko (ok. 0,5 m. p.p.t.), a w okresach zwiększonych opadów woda może zalegać na pow. terenu.

Tereny wyższe doliny rzeki zajmuje taras nadzalewowy holoceński od 3,0 do 5,0 m nad lustro rzeki. Możliwość zalania występuje podczas zalewów katastrofalnych. Tarasy nadzalewowe budują zerodowane powierzchnie akumulacji rzeczno - lodowcowej nadbudowane, formami eolicznymi z polami piasków przewiewnych, a nawet wałów o wysokości od 0,5 do 5,0 m.

Mniejsze doliny rzeczne wykształciły się wokół pozostałych cieków Naruszewki, Lisewki i fragmentarycznie Sony oraz licznych strumyków bez nazw. Dna dolin tych cieków budują głównie utwory holoceńskie, a tarasy niższe zalewane są po wystąpieniu większych opadów lub roztopach wiosennych.

Doliny rzeczne stanowią naturalne systemy przyrodnicze, które należy chronić przed zmianą użytkowania. Pełnią rolę naturalnego korytarza ekologicznego, umożliwiającego swobodną migrację szeregu gatunków flory i fauny, oraz miejsca lęgowe licznych ptaków i zwierząt. Nawodnione doliny rzeczne magazynują znaczne ilości wód powierzchniowych. W dotychczasowym użytkowaniu należy pozostawić bezodpływowe dolinki, często podmokłe rozrzucone na terenie gminy. Tereny dolin są niekorzystne pod zabudowę.

Równolegle do doliny Wkry ciągnie się równina sandrowa, powstała w wyniku akumulacji rzeczno-lodowcowej z okresu środkowo - polskiego. Jest to płaska, silnie zdenudowana powierzchnia o wysokości ok. 85,0 - 95,0 m n.p.m. i lokalnych wyniesieniach od 2,0 - 5,0 m o niesymetrycznych stromych zboczach. Są to tereny korzystne pod zabudowę mieszkaniową i letniskową.

## 1.4. Wielkość i jakość zasobów wodnych

Obszar gminy Joniec leży w zlewni rzeki **Wkry,** stanowiącej prawobrzeżny dopływ III-go rzędu rz. Narwii. Całkowita jej długość wynosi 249,1 km, powierzchnia zlewni - 5322 $km^2$. Wkra na całej długości jest rzeką nieuregulowną posiada charakter typowo nizinnego cieku, charakteryzującego się niewielkim spadkiem - ok. 0,05%. W zagospodarowaniu jej powierzchni dominują tereny użytkowane rolniczo.

W granicach gminy Wkra płynie na odcinku ok. 10 km. Ogólny kierunek biegu rzeki na tym terenie jest z północno-zachodniego na wschodni, w południowej części gminy zmienia bieg, kierując się na południe. Szerokość koryta waha się od 30 do 50 m, a na odcinkach, gdzie w korycie utworzyły się kępy i łachy rozszerza się do 70m. Bieg rzeki na tym odcinku jest urozmaicony przez liczne zakola o dość szybkim nurcie podmywającym kolejno przeciwległe brzegi. Dzięki temu jest to obszar bardzo malowniczy - atrakcyjny krajobrazowo i przyrodniczo. Średnie lustro wody występuje na wysokości 0,5 - 2,0 m poniżej korony koryta. U podnóża krawędzi doliny są liczne ślady starorzeczy przez cały rok wypełnione wodą lub zabagnione, co jest istotne dla różnorodności biologicznej.

Począwszy od miejscowości. Joniec do Borkowa, Wkra jest rzeką graniczną dla Krysko - Jonieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy brak wodowskazu. Według danych najbliższego wodowskazu naWkrze w Cieksynie (gmina Nasielsk), przepływy charakterystyczne rzeki kształtują się następująco:

największy przepływ zaobserwowany **WWQ** w latach (1951-1990) wynosił 466$m^3$/s,

największy przepływ roczny **SWQ** (średnia wartość w tym okresie) - 115$m^3$/s, średni przepływ w okresie (1951-1990) tj. **SSQ** wynosił 20,l$m^3$/s,

- najmniejszy przepływ roczny dla tego okresu **SNQ** - 4,84$m^3$/s,

najmniejszy przepływ zaobserwowany w tym okresie **NNQ** - wynosił 2 $m^3$/s.

W okresach wysokich stanów, Wkra wylewa w zasięgu tarasu zalewowego, w obrębie doliny rzecznej.

Poza rzeką Wkra, sieć hydrograficzną omawianego obszaru tworzą cieki i rowy melioracyjne należące do jej zlewni. Do większych należą przepływające równoleżnikowo, z zachodu na wschód, jej prawobrzeżne dopływy: w środkowej części gminy w okolicach wsi Osiek- rz. Lisewka, w południowej części - rz. Naruszewka. Na granicy administracyjnej gminy, Wkrę zasila na 25+200 km od strony wschodniej - płynąca z kierunku północnego - rz. Sona. Pozostałe drobne cieki powierzchniowe, prowadzą wody przez cały rok, płyną

korytami po płaskich powierzchniach, często tworząc podmokłości i zabagnienia, zwłaszcza przy siedliskach olszowych.

Na terenie gminy występują dość liczne zbiorniki wód stojących powstałe po lokalnych wyrobiskach glin i piasków, których podłożem są trudno przepuszczalne iły warwowe. Takie zbiorniki istnieją w rejonie wsi Osiek, Wrona Stara, na obszarze dolinek bocznych i obniżeń terenowych wsi Osiek, Szumlin, Królewo.

Problemem dla jakości wód są zanieczyszczenia pochodzące z użytków rolnych i posesji wiejskich. Wody powierzchniowe mogą być obarczone ładunkiem zanieczyszczeń: azotem i fosforem - wynikającym ze stosowania nawozów naturalnych i sztucznych, pestycydy - pochodzące ze środków ochrony roślin. Mała miąższość warstwy filtrującej powoduje skażenie płytkich warstw wodonośnych. Poważnym zagrożeniem dla jakości wód jest także niewłaściwe przechowywanie i stosowanie gnojowicy i obornika a także niewłaściwe wykorzystanie w rolnictwie ścieków - bez poddania ich procesom oczyszczenia.

Wkra narażona jest na zanieczyszczenia, których źródłem jest spływ powierzchniowy z terenów użytków rolnych. Antropopresję nasilają: przewaga gleb piaszczystych, wysoki udział użytków rolnych i niski lasów w zagospodarowaniu powierzchni zlewni.

Wyniki badań zmienności stężeń charakterystycznych wybranych parametrów - przeprowadzonych w zlewni rzeki Wkry przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w latach 1980-2001 świadczą, że jest to rzeka stosunkowo czysta. Odcinek rzeki w obszarze gminy w 200 lr. należał do III klasy czystości i nie był zasilany przez punktowe źródła zanieczyszczeń ściekami. Główne dopływy Wkry - rz. Sona na 25,2 km, niosąca wody należące do III kl. czystości i rz. Naruszewka na 21,8 km, o wodach pozaklasowych - nie powodują znaczących zmian w parametrach określających klasę. Badania w punktach pomiarowo-kontrolnych w Kołozębiu i Borkowie w 200lr wykazały, że na omawianej długości odcinka stężenia charakterystyczne wynosiły:

BZT5 - 3,4 - 3,7mg $O_2$ /$dm^3$, co odpowiada I klasie czystości

Azot azotynowy - 0,03 - 0,05 mg N-NOi/$dm^3$, charakterystyczna dla III klasy czystości

Fosfor ogólny - 0,3 mgP/$dm^3$ odpowiada III klasie czystości

Fosforany - 0,7 - 0,8 mg $P0_4$/$dm^3$, odpowiada II klasie czystości

Zawiesina -13 - 14,5mg/$dm^3$, odpowiada I klasie czystości

miano coli (zanieczyszczenia bakteriologiczne) - 0,01 - 0,02, odpowiada I klasie czystości

Porównując stan aktualny z wynikami badań prowadzonych w ubiegłym dziesięcioleciu, stwierdza się znaczną poprawę jakości wody rz. Wkry, wynikającą z korzystnych pod względem ekologii zmian w rolniczym użytkowaniu terenów przyległych,

z likwidacji najbardziej uciążliwych zakładów przemysłowych, odprowadzających ścieki bezpośrednio do rzeki oraz z poprawy jakości wody w dopływach.

Rzeka Sona zasilająca Wkrę, na odcinku ujściowym, w 2000r. charakteryzowała się następującymi parametrami, klasyfikującymi ją do ogólnej **III** klasy czystości:

$BZT_5$ -5,3 mg $O_2$ /dm $^3$, odpowiada **II** klasie czystości

Azot - 0,05 mg N - N02/dm $^3$, odpowiada **III** klasie czystości

azotynowy - 0,35 mgP/dm $^3$, odpowiada **II** klasie czystości

Fosfor ogólny - 0,5 mg $P_{04}$/dm $^3$, odpowiada **II** klasie czystości

Fosforany - 20,5 mg/dm $^3$, odpowiada **II** klasie czystości

miano coli (zanieczyszczenia bakteriologiczne) - 0,04, odpowiada **III** klasie czystości

Zakłada się, że w okresie perspektywicznym (do 2020 r.) wody rzeki Wkry winny spełniać kryteria **II** kl. czystości, która jest wymagana dla rozwoju zagospodarowania rekreacyjnego, w tym budowy kąpielisk, plaży i innych urządzeń wodnych służących wypoczynkowi. Wiąże się to z obniżeniem stężenia związków biogennych i zanieczyszczeń bakteriologicznych oraz budową oczyszczalni i zbiorczego systemu kanalizacji.

### 1.5. Szata roślinna

Działalność gospodarcza człowieka przyczyniła się do przekształcenia naturalnych zbiorowisk roślinnych na tereny upraw polowych, tereny zainwestowane pod zabudowę, szlaki komunikacyjne, tereny eksploatacji surowców.

Tereny upraw zajmują rośliny kulturowe typu zboża, ziemniaki, rośliny pastewne oraz uprawy sadownicze i warzywnicze. Półnaturalne zbiorowiska roślinne tworzą łąki i pastwiska o łącznej powierzchni 546,6 ha (7,5% powierzchni gminy). Większość powierzchni łąk występuje w dolinach rzek: Wkry, Naruszewki, Lisewki oraz mniejszych cieków i obniżeń terenowych. Użytki zielone są ostoją naturalnych siedlisk flory i fauny, a także retencjonują wody powierzchniowe. Stanowią miejsca lęgowe dla wielu gatunków ptaków i zwierząt, a także ostoję flory typowej dla terenów podmokłych.

Doliny rzeczne pełnią funkcję korytarzy ekologicznych, z których dolina rzeki Wkry ma rangę krajową a pozostałe lokalną (wg ECONET - POLSKA). Użytki zielone wymagają ochrony przed zmianą ich użytkowania, z uwagi na ich znaczenie w naturalnym środowisku. Siedliska pastwisk położonych na obszarach piaszczystych lub nieużytkach wskazane są pod zalesienie z uwagi na niskie klasy bonitacyjne.

Tereny leśne zajmują 1504,0 ha, tj. 20,6 % powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne znajdują się w Królewie, Krajęczynie, Jońcu, Ludwikowie, Omięcinach i Popielżynie.

Na pozostałych terenach gminy występują niewielkie wysepki leśne, rozrzucone wzdłuż cieków obniżeń terenowych i pól uprawnych. Lasy w większości znajdują się na glebach słabszych. Dominują tu siedliska boru świeżego. Wśród drzewostanu dominuje sosna z dużym udziałem dębu, w młodszych lasach brzoza. Lasy z drzewostanem starszym występują w Krajęczynie, są one bardziej odporne na antopopresję. Wykorzystywane mogą być dla celów rekreacyjnych. Lasy młodsze z dużym udziałem sosny są mniej atrakcyjne pod względem turystycznym, a ze względów pożarowych nie są wskazane do penetracji turystów. Tereny podmokłe i dolinne zajmują siedliska olszowe. W lasach wilgotnych oprócz olszy występuje brzoza, kalina, jarzębina oraz roślinność krzewiasta. Są to lasy najbardziej zbliżone do naturalnych siedlisk lasów podmokłych, odporniejszych na penetrację, która jest możliwa w suchych okresach lata. Mała odporność lasów sosnowych na choroby i zagrożenia pożarowe powoduje zmianę w kierunku zwiększenia udziału, w składzie drzewostanu, w nowych nasadzeniach. Przebudowa drzewostanu powinna iść w kierunku zbliżonym do naturalnego składu, z preferencją dębu, grabu i innych drzew liściastych, które podnoszą walory estetyczne i odporność ekologiczną lasów. Zbyt niska ochrona lasów prywatnych, których udział wynosi około 90%, oraz wprowadzanie zabudowy letniskowej; obecnie ponad 100 ha tj. (6,7% powierzchni leśnej gminy), przyczynia się do obniżania charakteru naturalnych siedlisk leśnych.

Poprawa wzrostu powierzchni leśnej może nastąpić w wyniku zalesiania nie tylko gruntów leśnych, ale i gruntów o najniższych klasach bonitacyjnych tj. V i VI, nieużytków, enklaw śródpolnych. Ogółem w gminie jest ponad 2,6 tys. ha gruntów klas najsłabszych, które w znacznej części mogą być zalesione, szczególnie w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych.

Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia umożliwia pokrycie kosztów sadzonek i sporządzenia planu zalesienia ze środków finansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

### 1.6. Świat zwierzęcy

Teren gminy zamieszkuje typowa jak dla użytków rolnych i terenów leśnych fauna. Z większych gatunków ssaków, żyjących dziko w rejonie lasów można spotkać: dziki, sarny, zające, lisy, które wędrują na tereny pól uprawnych. Występują tu liczne gatunki ptaków typowych dla północnego Mazowsza oraz znaczna liczba bezkręgowców i kilka gatunków płazów (jaszczurki, żaby, ropuchy), Szczególnie bogaty jest świat ptaków i zwierząt stanowisk

wilgotnych. Przepływająca rzeka Wkra znacznie podnosi atrakcyjność zakładania lęgowisk i umożliwia swobodną migrację szeregu gatunków. Dla ułatwiania przemieszczania się zwierzętom wzdłuż cieku, w odległości 5,0 m od koryta rzeki nie należy grodzić nieruchomości.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2001 r. i z 11 września 2001 r. określono listę gatunków zwierząt i roślin rodzimych dziko występujących, objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazy dla danych gatunków i odstępstw od tych zakazów.

### 1.7. Klimat

Według regionalizacji rolniczo - klimatycznej R. Gumińskiego obszar gminy Joniec wchodzi do VIII dzielnicy klimatycznej - środkowej. Jest to obszar o najmniejszej ilości opadów atmosferycznych. Najbliższe stacje meteorologiczne prowadzące badania znajdują się w Legionowie i Mławie.

Badania wieloletnie klimatu dla tego rejonu określają następujące cechy klimatu: średnia temperatura powietrza jest stosunkowo wysoka i wynosi 7,5°C, średnia najcieplejszego miesiąca lipca wynosi 18,5°C, a najchłodniejszego którym jest luty - (-3,7°C),

średnia amplituda temperatur powietrza wynosi 22,2°C, absolutna amplituda temperatury dochodzi do 69°C,

liczba dni mroźnych w roku, których maksymalna temperatura jest niższa od 0°C wynosi około 42 i przypada na styczeń i luty,

dni gorących z temperaturą powyżej 25°C jest około 38, najwięcej w czerwcu, lipcu i sierpniu,

okres bezprzymrozkowy wynosi 170 dni i trwa od 28 IV do 14 X,

okres wegetacji trwa 210 dni,

dni pochmurnych w ciągu roku jest około 128, z opadem atmosferycznym okołol55,

z pokrywą śnieżną około 60 dni,

średnio w ciągu roku jest około 50 dni pogodnych,

suma rocznych opadów wynosi około 550 mm i jest niższa od średniej kraju - ok. 660 mm, z najwyższymi w lipcu i sierpniu, po około 70 mm i najniższymi w kwietniu i październiku, po ok. 25 mm,

najczęstsze są wiatry zachodnie - ok. 16,5%, północno — zachodnie — 14%, południowo - zachodnie - ok. 2,8%, rzadsze są wiatry wschodnie - 4,7% i południowe 6,2%,

średnia wilgotność powietrza wynosi około 81% i jest zbliżona do przeciętnej na obszarze środkowo - wschodniej Polski.

Klimat gminy należy do korzystnych w skali Północnego Mazowsza. O warunkach klimatu lokalnego w dużej mierze decyduje rzeźba terenu, szata roślinna, wody powierzchniowe i przypowierzchniowe. Tereny wysoczyzny pokryte utworami zwięzłymi charakteryzują się łagodniejszymi dobowymi amplitudami temperatur, wzrostem wilgotności szczególnie po wystąpieniu opadów atmosferycznych i częstszymi zjawiskami rosy. Są to tereny sprzyjające uprawom rolniczym oraz wskazane dla zabudowy mieszkaniowej

Gleby piaszczyste cechuje topoklimat suchy, o dużych amplitudach temperatur powietrza w warstwie przygruntowej i niedoborze wilgoci. Na tych gruntach udają się uprawy
o mniejszych wymaganiach klimatycznych i glebowych. Grunty wskazane są pod zabudowę oraz pod zalesienie. Korzystnymi warunkami klimatycznymi charakteryzują się obszary leśne, w których panują korzystne warunki bioklimatyczne i aerosanitarne.

Obszary doliny rzeki Wkry, Naruszewki, Lisewki i innych cieków oraz zagłębień charakteryzują się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi dla budownictwa mieszkaniowego i upraw polowych. W większości zajmujaje trwałe użytki zielone i powinny pozostać w ich pierwotnej formie użytkowania.

### 1.8. Stan sanitarny środowiska i źródła zanieczyszczeń

Na stan sanitarny środowiska składają się jego główne komponenty tj. powietrze, wody powierzchniowe i podziemne, gleby.

**a) powietrze**

Gmina Joniec leży w strefie o korzystnych parametrach jakości powietrza atmosferycznego. Wartości średniorocznych stężeń dwutlenku siarki ($SO_2$) - utrzymują się na poziomie niskim, dwutlenku azotu ($N0_2$), tlenku węgla (CO) i pyłu zawieszonego ($PM_{10}$) - na poziomach dopuszczalnych (Raport WIOŚ - „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2002 r.). W końcowej klasyfikacji ogólnej wykonanej przez WIOS w ramach „Rocznej oceny jakości powietrza" - obszar gminy zaliczono do klasy A wg kryteriów w zakresie: ochrony zdrowia i ochrony roślin.

**b) woda**

W oparciu o badania przeprowadzone przez WIOŚ w 2002r. ocena sanitarna głównych rzek gminy przedstawia się następująco:
Wg kryterium ogólnego stwierdzono :

brak wód I i II klasy czystości,

wody kl. III na całej długości rzeki Wkry w granicach gminy,

- wody, które nie odpowiadają normom, ze względów bakteriologicznych, na całej długości rz. Naruszewki,

(brak badań dotyczących rz. Lisewki).

Pod względem sanitarnym, jakość wody pitnej pobieranej z ujęcia w Popielżynie, z której korzysta wodociąg sieciowy, nie budzi zastrzeżeń. Problem stanowią płytkie studnie kopane, ujmujące głównie pierwszą warstwę wodonośną, zaopatrujące na cele komunalne tą część gminy, do której nie dociera sieć wodociągowa. Z powodu braku izolacyjności pierwszego poziomu wodonośnego terenów przeważającej części gminy, wody te pod względem bakteriologicznym nie nadają się do spożycia,

**c) gleby**

Stan sanitarny gleb gminy Joniec nie jest zadawalający. Gleby te należą do mało- lub średnio-odpornych na degradację. Duży wpływ ma niewłaściwa gospodarka ściekowa i odpadowa. Szczególne znaczenie ma także niewłaściwe postępowanie z padłymi zwierzętami, które bezpośrednio zakopywane są w ziemi, powodując jej zakażenie.

Główne zakłócenie w harmonijnym funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego na obszarze gminy związane jest z brakiem rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej (brak kanalizacji i oczyszczalni ścieków przystosowanej do rodzaju zanieczyszczeń, nieszczelne szamba, brak prawidłowego zagospodarowania powstającej w gospodarstwach hodowlanych gnojówki i gnojowicy, brak prawidłowego zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostowniach, brak nadzoru nad wywozem odpadów stałych).

Do degradacji środowiska przyczyniają się zarówno jednostki osadnicze o nieuregulowanej gospodarce komunalnej (zabudowa zagrodowa i letniskowa) jak i istniejące zakłady przetwórcze oraz gospodarstwa hodowlane.

Naruszenie równowagi w środowisku glebowym powoduje nadmierna chemizacja rolnictwa.
Źródłami antropologicznego zanieczyszczenia powietrza w gminie jest:

emisja liniowa pyłów wzdłuż ciągów komunikacyjnych pochodzących ze spalania paliw płynnych
emisja punktowa gazów - z energetycznego spalania paliw stałych.

## 2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Teren gminy charakteryzuje się glebami wytworzonymi z utworów akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Na powierzchni terenu przeważają gliny zwałowe i utwory piaszczyste lodowcowe i wodnolodowcowe.

Utwory czwartorzędowe nie tworzą ciągłych warstw i charakteryzują się zmienną miąższością. Warstwy glin zwałowych i piasków lodowcowych porozdzielane są utworami piaszczystymi wodno - lodowcowymi,, iłami i pyłami zastoiskowymi. Tereny dolin rzecznych wyścielają piaski, przykryte utworami organicznymi, do których należą torfy o miąższości od ok. 1,0 m do ponad 3,0 m oraz namuły i piaski próchnicze.

Utwory piaszczysto - żwirowe przeważają w rejonie Królewa, na zachód od Szumlina, Kolonii Joniec i południowej części Wrony Nowej.

Utwory piaszczysto - żwirowe wodno - lodowcowe występują w obrębie sandru i starszego tarasu nadzalewowego rzeki Wkry i Sony. Gliny zwałowe, wykształcone jako piaski gliniaste i gliny piaszczyste przeważają w części środkowej gminy w rejonie wsi Joniec, Popielżyn Zawady, Wrona Stara i Omięciny.

### 2.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Na obszarze gminy przeważają gleby brunatne wyługowane a na mniejszych powierzchniach pseudo - bielicowe, czarne ziemie i mady. Gleby brunatne wyługowane wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych oraz z piasków słabo gliniastych i gliniastych. Występują głównie na terenach płaskich lub lekko wyniesionych w południowej i środkowej części gminy. Stanowią kompleksy III i IV klasy bonitacyjnej.

**Gleby pseudobielicowe** - wytworzone z glin lub piasków naglinowych, występują na niewielkich obszarach w części południowej i stanowią głównie kompleksy gleb IV klasy bonitacyjnej.

**Gleby czarne ziemie** - wytworzone z glin częściowo spłaszczonych, występują na terenach płaskich lub obniżonych, bardziej nawilgoconych i sąsiadujących z glebami brunatnymi, często w pobliżu użytków zielonych. Stanowią kompleksy klasy IIIb i IVa.

**Mady pyłowe lub piaszczyste** - występują na niewielkich powierzchniach doliny rzeki Wkry i Naruszewki.

Gleby gminy Joniec należą do średniej jakości. Wśród gruntów ornych przeważają gleby klasy IIIb, IVa i IVb, które stanowią ok. 50% gruntów ornych i ok. 45% użytków zielonych. Przy wysokiej kulturze rolnej i sprzyjających warunkach atmosferycznych można

uzyskać wysokie plony upraw. Na cięższych glebach klasy IV, najlepiej udają się mieszanki, owies, koniczyna, kapusta i inne rośliny pastewne. Na glebach lżejszych klasy IIIb i IVa zaleca się uprawę buraków cukrowych, pszenicy i warzyw. Kompleksy gleb V i VI klasy bonitacyjnej pod względem przydatności rolniczej należą do najsłabszych. Cechuje je słaba zdolność zatrzymywania wody, okresowo stają się suche i mało zasobne w składniki pokarmowe. Zasiewy na tych glebach ograniczają się do łubinu żółtego, żyta, ziemniaków, seradeli i miejscami owsa. Większe kompleksy tych gleb występują w zachodniej, środkowej i południowej części gminy a mniejsze rozrzucone są po całym terenie. Do tego kompleksu należy około 50% gruntów gminy.

Pod względem przydatności rolniczej około 55% trwałych użytków zielonych zaliczone jest do najniższej wartości tj. V i VI klasy bonitacyjnej, natomiast w klasie najwyższej, tj. III, jest zaledwie 2,8%. Pozostałe 42 % to użytki zielone IV klasy bonitacyjnej. Naturalne łąki i pastwiska występują głównie w dolinach rzek Wkry, Niestępówki, Lisewki oraz mniejszych cieków i licznych zagłębień.

W ogólnej powierzchni gminy około 74 % powierzchni gminy zajmują użytki rolne, z tego 66 % to grunty orne a około 8% trwałe użytki zielone.

## 2.2. Melioracje

Na obszarze gminy Joniec melioracje prowadzone były w okresie przedwojennym. Łącznie objęte jest około 100 ha w obrębie wsi Osiek, Omięciny i Joniec Kolonia. Obecnie około 70 % przedwojennych inwestycji wymaga renowacji. Odbudowy i stałej konserwacji wymagają zniszczone urządzenia regulujące odpływ wód powierzchniowych głównie na rzece Naruszewce i Lisewce. Przyspieszony odpływ wód powierzchniowych powoduje obniżanie się poziomu wód gruntowych i erozję denną istniejących cieków . W celu poprawy retencjonowania wód powierzchniowych wskazane jest odmulenie i odbudowanie istniejących starorzeczy, stawów wiejskich oraz budowa zbiorników wodnych. Pod projektowane zbiorniki retencyjne wyznacza się tereny w rejonie wsi Kolonii Joniec na rzece Wkrze, w Proboszczewicach, Omięcinach, Wronie Starej i Adamowie na rzece Naruszewce. Inwestycje te mają znaczenie wielozadaniowe. Wpłyną korzystnie na poprawę stosunków wodnych w glebie, ograniczą zagrożenia powodziowe a także możliwości wykorzystania taniej energii ekologicznej, oraz mogą służyć hodowli ryb i rozwoju funkcji letniskowej.

## 3. Ochrona środowiska przyrodniczego i krajobrazu

Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego powinna prowadzić do pogodzenia funkcji gospodarczej i turystycznej z ekologiczną.

Do najcenniejszych obszarów podlegających ochronie należą: tereny objęte obszarem

chronionego krajobrazu,

obszary naturalnych dolin rzek i obniżeń terenowych stanowiących siedliska przyrodnicze wchodzące w ciągi ekologiczne,

kompleksy gleb bardzo dobrych - III klasy i dobrych IV klasy bonitacyjnej,

obszary leśne,

parki dworskie,

zabytki kultury materialnej.

Północna i środkowa część gminy o powierzchni 5 899,6 ha, tj. około 81% powierzchni gminy położona jest w Krysko-Jonieckim, Obszarze Chronionego Krajobrazu ustanowionego Rozporządzeniem Nr 61 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 lipca 2002 r. (Dz. Urz. Województwa Mazowieckiego Nr 203 poz. 4939). Ogólna powierzchnia Krysko- Jonieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wynosi 9 203,4 ha, z tego 64,1% przypada na gminę Joniec. Ochroną są objęte najcenniejsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym tereny gminy. Zgodnie z art. 23 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia

2004 r. obszar stwarza możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym (wg ECONET - POLSKA). Korytarze ekologiczne umożliwiają swobodną migrację fauny i flory, stąd ważne jest prawidłowe gospodarowanie na tych terenach. Niezbędne jest zachowanie istniejących naturalnych siedlisk przyrodniczych. Doliny pozostałych cieków pełnią funkcję korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym, stąd powinny być wyłączone z zabudowy i nie należy ich nadmiernie odwadniać. Na terenach upraw polowych oraz istniejącej zabudowy należy ograniczać wprowadzanie do wód, gleby i powietrza zanieczyszczeń stałych, płynnych i gazowych prowadzących do naruszenia równowagi ekologicznej.

Zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody z 2003 r. i art. 2 Rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego na obszarze chronionego krajobrazu wprowadzone są ograniczenia eliminujące przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska oraz przepisów odrębnych.

Ważną rolę w kształtowaniu naturalnego krajobrazu odgrywają obszary leśne. Obowiązek ochrony terenów leśnych przed zmianą ich użytkowania, nakłada ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Na terenie gminy lesistość jest na poziomie średnim dla województwa mazowieckiego. Część lasów na terenie Krajęczyna, Królew, Jońca, Sobieski i Popielżyna pełni funkcję rekreacyjną z dominującą tu zabudową letniskową. Różnorodność form architektury istniejących budynków oraz niewielkie działki ogrodzone wysokimi płotami, w sposób bardzo odmienny doprowadziły do chaosu w krajobrazie. Dla terenów leśnych z zabudową letniskową istnieje konieczność opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zmierzających do poprawy ładu przestrzennego i ochrony naturalnego środowiska przyrodniczego. Zakładany wzrost terenów leśnych jest możliwy poprzez zalesienie gruntów najsłabszych klas, tj. V i VI, oraz nieużytków, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych i przyzagrodowych. Większe kompleksy zalesień występują w sąsiedztwie istniejących lasów. W strukturze gatunkowej należy dążyć do wzbogacenia różnorodności biologicznej, zbliżonej do pierwotnej, z większym udziałem drzew liściastych tj. dębu, grabu, brzozy, jesionu.

Istotne znaczenie w krajobrazie gminy odgrywają parki dworskie. W wyniku braku ich konserwacji oraz niszczącej działalności mieszkańców, część parków uległa bezpowrotnej dewastacji. Na podstawie art.6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z dnia 17 września 2003 r.), ochronie i opiece podlegają, bez względu na ich stan zachowania parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni. Do zabytkowych układów wpisanych do rejestru zabytków należy park krajobrazowy w Popielżynie Zawadach z końca XIX wieku o powierzchni 7,3 ha , w tym ok. 0,4 ha stawy i 3,2 ha zieleń. Ochroną konserwatorską objęte są pozostałości parku w Proboszczewicach o pow. ok. 4,0 ha, park krajobrazowy w Omięcinach o pow. ok. 9,2 ha, obszar pofolwarczny Krajęczyn Murowanka oraz pozostałości w Królewie i Szumlinie. Większość pozostałości parków podworskich charakteryzuje zły stan zdrowotny drzewostanu i przekształcenia kompozycyjne. Część parków znikła bezśladowo, a układy zieleni komponowanej spotyka się na cmentarzach, przy drogach, siedliskach śródpolnych wzdłuż miedz i cieków.

Ważną rolę w kształtowaniu krajobrazu gminy odgrywają zabytki kultury materialnej, które zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają ochronie. Zabytki kultury wytworzone w wyniku działalności człowieka omówiono szerzej w rozdziale „stan dziedzictwa kulturowego”.

Na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3.II. 1995 r., ochroną objęte są gleby III i IV klasy bonitacyjnej. Ochrona polega na ograniczaniu przeznaczaniu ich

na cele nierolnicze, zapobieganiu degradacji i dewastacji oraz rekultywacji terenów zniszczonych. Łącznie gleby III i IV klasy zajmują 2,6 tys. ha, są rozrzucone mniejszymi
i większymi kompleksami na terenie całej gminy. Z uwagi na możliwość intensyfikacji upraw polowych, gleby te należy chronić przed zamianami użytkowania. Gmina Joniec położona jest na obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski", który obejmuje północno - wschodnią część kraju. W obszarze tym należy konsekwentnie przestrzegać zasad ekorozwoju tj.:

- maksymalnie wykorzystywać odnawialne zasoby przyrody
- ® utrzymywać równowagę ekologiczną szeroko rozumianą ochronę przyrody w tym ochronę krajobrazów, unikatowych biocenoz, różnorodności zasobów genetycznych itp.

Ochrona środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, stanowi podstawowy cel kształtowania warunków zrównoważonego rozwoju gminy. Jest elementem decydującym
o tożsamości danego regionu, a tym samym daje szanse rozwoju społeczno - gospodarczego gminy i poprawę życia mieszkańców.

## V.ZŁOŻA KOPALIN I ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

### 1. Surowce mineralne

Położenie gminy na pograniczu dwóch wysoczyzn, rozdzielonych doliną rzeki Wkry uwidacznia przemieszanie się utworów erozyjno — akumulacyjnych i zastoiskowych. Brak jest ciągłości warstw, a surowce piaszczysto - żwirowe przewarstwiane są surowcami piaszczysto
- ilastymi. Prowadzone prace geologiczno - poszukiwawcze nie doprowadziły do odkrycia złóż surowców mineralnych mających znaczenie przemysłowe.

Istniejące niewielkie odkrywki w rejonie Ludwikowa, Soboklęszcza, Podgrabi oraz eksploatowane wcześniej w innych miejscowościach piaski przemieszane ze żwirowymi otoczkami stanowiły surowiec na potrzeby lokalnego budownictwa i drogownictwa. Większość pozostawionych wyrobisk wymaga rekultywacji. Ogółem w gminie znajduje się około 10 ha gruntów zdegradowanych z przyczyn eksploatacyjnych, które wymagają rekultywacji na cele leśne lub wodne.

### 2. Zasoby wód podziemnych

Na terenie gminy wody podziemne ujęte do eksploatacji pochodzą z utworów czwartorzędowych. Decyduje o tym zasobność tych wód, niewielka głębokość ich zalegania oraz najłatwiejsza ich odnawialność.

Piętro wodonośne trzeciorzędowe (mioceńskie i oligoceńskie), o głębokości zalegania poniżej 200 m jest do tej pory niewykorzystane.

Piętro - czwartorzędowe posiada kilka warstw.

1 - W utworach piaszczysto-żwirowych międzymorenowych, głębokość zalegania - 6,0 - 60,0 m. i poniżej, (zwierciadło napięte, miejscami swobodne) - wodę, z tego poziomu pobierają studnie wiercone.

2 - w utworach piasków wodno-lodowcowych i lodowcowych, głębokość zalegania 3,0-5,0 m, miejscami głębiej.

W sąsiedztwie cieków powierzchniowych, w rejonie Jońca, Krajęczyna, Wrony Starej wody te występują już na głębokości ok. 1,5 - 3,0 m p.p.t. Z warstwy tej, zaopatrują ludność w wodę studnie odkryte. W obrębie dolin i zagłębień -swobodne zwierciadło wody występuje w utworach holoceńskich. Układa się ono zależnie od wysokości terenu, stanów rzek i cieków i natężenia opadów atmosferycznych.

Gmina Joniec posiada dobre warunki hydrogeologiczne, dotyczące wielkości zasobowych wód wgłębnych czwartorzędowych. Tereny doliny rz. Wkry i południowa część gminy, obejmujące wsie: Królewo, Krajęczyn, Popielżyn, Wrona Stara, Wrona Nowa, Ludwikowo - posiadają największą wydajność ze studni głębinowych, dochodzącą do 100 $m^3$/godz./otwór. Niższe wydajności (10-40 $m^3$/godz./otwór) dotyczą rejonu Jońca, Szulmierza, Soboklęszcza, Omięcin i Proboszczewic. Obszary o niskiej wydajności (poniżej 10 $m^3$/godz./otwór) istnieją w rejonie Sobieski, Osiek oraz na południowy-wschód od Krajęczyna.

Na terenie gminy istnieją studnie głębinowych w miejscowościach:

- Joniec - ujmuje wodę z głębokości 61,5 m; wydajność ujęcia - 20 $m^3$/h,
- Popielżyn Zawady - o głębokości 32 m i wydajności eksploatacyjnej - 70 $m^3$/h,
- stacja Wkra - głębokość ok. 30 m, wydajność - 18 $m^3$/h,
- Wrona Stara - na głębokości 26 m, wydajność - 15,9 $m^3$/h,
- Wrona Nowa- ujmująca wodę z głębokości 21 m, Józefów - z głębokości 35 m oraz w m. Królewo i Proboszczewice.

Północno-wschodnie tereny gminy należą do obszaru wysokiej ochrony (OWO), z uwagi na zaleganie tam wód podziemnych, stanowiących bardzo ważny zbiornik o dobrej i trwałej jakości (7,4 klasa waloryzacji wód czwartorzędowych). Zbiornik ten należy do głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP), który rozciąga się od Nidzicy po Nowy Dwór Mazowiecki i jest związany z doliną rz. Wkry.

***Wody geotermalne***

Wg podziału Polski na okręgi geotermalne, gmina Joniec należy do okręgu grudziądzko - warszawskiego. Z analizy zasobów i występowania wód geotermalnych wynika, że rejon gminy dysponuje zasobami zbiornikowymi tych wód, głównie w utworach dolnej jury, położonych na poziomie ok. 1500 m p.p.t. o temperaturze do 40°C. W utworach dolnej kredy złoża wodonośne (znacznie uboższe) o temperaturze 30°C - zalegają na głębokości ok. lOOOm p.p.t. Dla wykorzystania tych wód do celów grzewczych niezbędne jest przeprowadzenie szczegółowej analizy. Obecnie w części środkowo - zachodniej gminy w latach 1960 - 1970 wykonano odwierty do głębokości od 1,0 do 2,5 km, w których stwierdzona niską przydatności dla celów uzdrowiskowych.

# VI. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

## 1. Krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy gminy Joniec posiada indywidualne cechy wynikające głównie z istnienia bardzo rozległej, zdecydowanie wciętej i podmokłej doliny Wkry, różniącej się od równinnych lub lekko falistych przestrzeni rolniczych lub leśnych. Najważniejsze jego przemiany nastąpiły w okresie ostatnich dwustu lat, poważnie przekształcając efekty wcześniejszej ewolucji, w tym przekształcenia wieku XIX zachowały się niemal w dotychczasowej niezmiennej formie. Należą do nich rozłogi pól ukształtowane po uwłaszczeniu chłopów, układ jednostek osadniczych wraz z zabudową kolonijną. Na początku XX wieku, w okresie I wojny światowej zbudowana została przez Niemców linia kolejowa z Nasielska do Torunia, w latach międzywojennych nowością w krajobrazie stały się słupy telefoniczne i telegraficzne. Coraz większego znaczenia w krajobrazie nabierały sady, ogrody, zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Ważnym okresem w kształtowaniu krajobrazu były lata po II wojnie światowej, które znacząco wpływały na stan krajobrazu kulturowego. Wiejska zabudowa, dotychczas harmonijna i wkomponowana w krajobraz, zmieniła swój charakter. Nastąpiła dewastacja folwarków i majątków ziemskich, których pozostałości zachowały się w Popielżynie Zawadach i Omięcinach.

W budownictwie wiejskim zaczęły dominować piętrowe budynki o kształcie prostopadłościanu, z płaskimi lub kopertowymi dachami. W latach siedemdziesiątych nastąpiło przekształcenie doliny rzeki Wkry i okolicznych lasów w tereny indywidualnego budownictwa letniskowego, gdzie powstało ponad 2000 działek rekreacyjnych. Działania te

doprowadziły do dewastacji krajobrazu przyrodniczego i kulturowego - wyjątkowego krajobrazu doliny rzeki Wkry.

Szczegółowe informacje dotyczące dziedzictwa kulturowego zawiera „Studium uwarunkowań w zakresie dóbr kultury" opracowane równolegle z niniejszym „Studium"

## 2. Zabytkowe układy przestrzenne

Do najstarszych zabytkowych układów przestrzennych zaliczają się kościoły z otaczającymi cmentarzami w tym:

- kościół, dzwonnica i cmentarz przykościelny z 1638 roku w Królewie,
- kościół, dzwonnica i cmentarz przykościelny z 1784 roku w Jońcu,
- kościół gotycki i cmentarz przykościelny we Wronie Starej z końca XIX wieku,
- dwór z ogrodem dworskim z pierwszej połowy XIX wieku w Popielżynie Zawadach.

Wymienione wszelkie działania inwestycyjne związane z ich przekształceniem mogą być podejmowane wyłącznie po uzyskaniu pisemnej decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Ciechanowie.

Do zabytkowych ruralistycznych układów przestrzennych, wpisanych do rejestru zabytków, należy dziewiętnastowieczny układ przestrzenny wsi Józefowo, Jońca, Królewa i Starej Wrony. Obszary zespołów folwarcznych o czytelnych pozostałościach występują wOmięcinach, Proboszczewicach i Krajęczynie Murowańce. W przypadku zamierzeń inwestycyjnych należy dla tych obszarów wykonać studia historyczno-przestrzenne, zawierające obligatoryjne wytyczne do projektowania. W zespołach folwarcznych należy dążyć do utrzymania własności jednostki, a w przypadku zaistniałych podziałów własnościowych dążyć do scalenia i przywrócenia dawnej kompozycji założeń.

## 3. Zabytki budownictwa i architektury

Spis zabytków budownictwa i architektury ujęty został w „Studium uwarunkowań dóbr kultury" opracowanym w 2004 r. Należy pamiętać, że zabudowa pochodząca sprzed 1945 roku oraz niektóre późniejsze budynki są potencjalnymi zabytkami.

## 4. Zabytkowe założenia zieleni

Do zabytkowych założeń zieleni należą:

- obszar dawnego folwarku w Krajęczynie Murowańce, zagospodarowany jako sad, wyraźnie ogrodzony iglakami. Całość jest układem zieleni utylitarnej, jednak z racji przeszłości miejsca i utrzymania dawnej kompozycji wartym zachowania,
- park krajobrazowy w Omięcinach z końca XIX i początku XX wieku, obecna kompozycja o powierzchni ok. 9,2 ha posiada częściowo zachowany układ kompozycyjny, którego założenie wodne opiera się o rzekę Naruszewkę,
- park krajobrazowy w Popielżynie Zawadach, powstały około 1880 roku, z licznymi nasadzeniami z XX wieku. Ogólna powierzchnia w granicach ochrony konserwatorskiej posiada około 7,3 ha, w tym około 0,4 ha stawy, 3,2 ha - zieleń. Układ kompozycyjny parku jest częściowo przekształcony. Park wpisany do rejestru zabytków byłego województwa ciechanowskiego pod numerem 27/76 - 28/58/WA,
- pozostałości parku krajobrazowego w Proboszczewicach, o powierzchni około 4,0 ha, z czytelną kompozycją zespołu dworskiego i niektórymi elementami zieleni - aleja dojazdowa.

Pozostałości dawnych układów zieleni urządzonej można doszukać się na terenie dawnych folwarków w Królewie oraz w Szumlinie.

## 5. Zabytkowe cmentarze

Do zabytkowych cmentarzy należą:

- obecny parafialny cmentarz grzebalny w Jońcu, założony przed połową XIX wieku o powierzchni 0,7 ha,
- cmentarz przykościelny w Jońcu, z wydzielonym ogrodzeniem, funkcjonował prawdopodobnie od XIII wieku do 1838 roku, jako otoczenie kościoła wpisany do rejestru zabytków,
- cmentarz parafialny w Królewie, pochodzący sprzed połowy XIX wieku, obecna powierzchnia 0,86 ha,
- cmentarz przykościelny w Królewie, wyłączony z użytkowania, jako teren przykościelny wpisany do rejestru zabytków,
- cmentarz parafialny we Wronie Starej z drugiej połowy XIX wieku, o powierzchni 0,75 ha, posiadający ogrodzenie z łamanego kamienia polnego oraz ozdobną żelazną bramę w tynkowanych filarach,

- cmentarz przykościelny w Starej Wronie, zajmujący teren obwiedziony ogrodzeniem.

Dotychczas nie udało się zlokalizować wiejskich cmentarzy epidemicznych, sytuowanych w znacznej odległości od ówczesnych wsi. Cmentarze takie, oznaczone charakterystycznymi krzyżami „cholerycznymi" są potencjalnymi obszarami chronionymi, wyłączonymi z użytkowania.

## 6. Zabytki archeologiczne

Teren gminy posiada tylko częściowe badania prowadzone metodą tzw. Archeologicznego Zdjęcia Polski, pochodzące sprzed 25 lat, jednakże uwarunkowania historyczne wskazują na istnienie licznych stanowisk archeologicznych, szczególnie w dolinach rzek Wkry iNaruszewki, sprzyjających osadnictwu. Wśród rozpoznanych stanowisk archeologicznych dominuje okres nowożytny i średniowiecze. Znaczny odsetek dotyczy również starożytności - od przełomu epok brązu i żelaza do wpływów rzymskich. Szczególnie cenne są cmentarzyska kultury grobów kloszowych, dowodzące dosyć gęstego i ustabilizowanego osadnictwa pradziejowego. Najstarszym znaleziskiem jest pojedyncze jak dotąd, stanowisko z przełomu mezolitu i neolitu.

Do potencjalnych obszarów dawnych kultur należy zaliczyć wszystkie ośrodki dawnych dóbr, które są bogatymi stanowiskami archeologicznymi oraz tereny najstarszych wsi, tj, Jońca, Królewa, Sobiesk, Soboklęszcza i Szumlina.

W uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem zabytków pomija się opisywanie znanych stanowisk archeologicznych ze względu na ich bezpieczeństwo, oznaczając je na mapie w skali 1:10 000 jako obszar chroniony. Pełną informację o znanych stanowiskach archeologicznych posiada Delegatura Urzędu Ochrony Zabytków w Ciechanowie i udostępnia ją w niezbędnych celach służbowych lub naukowych.

## 7. Zabytki ruchome

Do zabytków ruchomych należy wyposażenie wnętrz sakralnych i świeckich, mobilne obiekty techniki (np.: maszyny, narzędzia, pojazdy) , kapliczki i krzyże przydrożne, nagrobki i inne obiekty świadczące o dawnej kulturze .

Do najcenniejszych zabytków należą:

- Joniec
  - nagrobek Antoniego Pomianowskiego ( zm.1838) na cmentarzu przykościelnym, wpisany do rejestru zabytków pod numerem 227/70-32/78,

najważniejsze elementy wyposażenia kościoła parafialnego, wpisane do rejestru zabytków pod numerem B 22/70-3/78,

edukacyjna tablica wmurowana w dzwonnicę kościoła - cały obiekt wpisany do rejestru zabytków,

dawne nagrobki na cmentarzu parafialnym , w tym najstarszy z 1891 r.,

krzyż przydrożny , żeliwny w głazie narzutowym o formie typowej dla Północnego Mazowsza, ale na terenie gminy Joniec obecnie unikalne.

- Krajęczyn

  ceglana kapliczka przydrożna z około 1900 r., przy szosie do Królewa, ok. 500 m od centrum wsi,

- Królewo

  - ponad 20 nagrobków i krzyży na cmentarzu parafialnym wymagających ewidencji, w tym najstarsze z przełomu XIX i XX wieku.

- Omięciny

  murowana , tynkowana kapliczka z płaskorzeźbą głowy Chrystusa z około 1900 r.

- Osiek

  ozdobny żeliwny krzyż na cokole z okołol 880 r., bardzo dobrze zachowany.

- Soboklęszcz

  dwa drewniane niskie krzyże , usytuowana na terenie zagród , przy skrzyżowaniu drogi do Lisewa, prawdopodobnie z połowy XIX wieku lub nawet wcześniejsze.

- Wrona Nowa

  żeliwny , ażurowy krzyż osadzony w granitowym cokole z 1881 r.

- Wrona Stara

  40-50 nagrobków na cmentarzu parafialnym, wymagających ewidencji, posiadających walory historyczne i artystyczne.

Na terenie gminy występuje znaczna ilość zabytkowych krzyży i figurek przydrożnych, które nie posiadają walorów artystycznych, lecz mogą wskazywać na nieczytelne obecnie układy przestrzenne, a ich lokalizacja może być ważna dla miejscowej historii.

Nierozpoznane są zabytki techniki: maszyny, urządzenia będące w posiadaniu osób prywatnych, w tym wyposażenie młyna wodnego w Jońcu , które może mieć znaczące walory zabytkowe.

## 8. Kultura niematerialna

Wymieniona część środowiska kulturowego gminy Joniec nie została dotychczas szczegółowo rozpoznana. Najdawniejszym i najtrwalszym elementem kultury niematerialnej jest obrzędowość katolicka .

Całkowitemu zatarciu uległy różnice kulturowe wynikające z przynależności do różnych grup społecznych. Zniszczona została kultura dawnych dworów, nie udało się natrafić na pozostałości kultury drobnej szlachty, która na tym terenie była nieliczna. Nie udało się również odnotować żadnych specyficznych form dzisiejszej kultury, mogących być uznanymi za wyróżniające społeczność gminy Joniec.

Odrębną sprawą jest świadomość historyczna własnej przeszłości i korzeni kulturowych. Bardzo trudno jest natrafić na mieszkańców mających szerszą wiedzę o lokalnej historii. Głębsza pamięć historyczna jest dosyć słaba. Dotyczy to historii I wojny światowej, polsko-bolszewickiej z 1920 r., natomiast nieco szersza jest wiedza o II wojnie światowej i latach powojennych. Z wydarzeń historycznych związanych z obszarem gminy Joniec na szczególną uwagę zasługują obydwie wojny światowe oraz wojna polsko-bolszewicka z 1920 r.

Ważnym elementem kultury niematerialnej jest nazewnictwo, które ma wielkie znaczenie dla utrzymania tożsamości kulturowej. Istniejące nazwy miejscowości i nazwy geograficzne obejmują okres od XVIII wieku lub nawet wcześniejszy. Dominują nazwy topograficzne (Osiek, Popielżyn Zawady) i odosobowe. Występują także nazwy powstałe w XIX i XX wieku.

Wiedza w zakresie kultury niematerialnej jest niewystarczająca. Należy wykorzystać informacje istniejące w lokalnej społeczności i podjąć ich rejestrację.

# VII. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

## 1. Sieć osadnicza

Sieć osadniczą gminy charakteryzuje znaczne rozdrobnienie. Większość jednostek osadniczych stanowią jednostki małe, w tym:

- do 50 mieszkańców (12%) miejscowości: Popielżyn Górny, Sobieski,
- 51-100 mieszkańców (24%) miejscowości: Adamowo, Ludwikowo, Popielżyn Górny, Nowa Wrona,

- 101-200 mieszkańców (35%) miejscowości: Joniec Kolonia, Józefowo, Krajęczyn, Osiek, Soboklęszcz, Szumlin,
- 201-300 mieszkańców (29%) , w tym: Joniec, Królewo, Omięciny, Popielżyn Zawady, Proboszczewice.

Sieć osadniczą charakteryzuje trwałość wykształconych układów przestrzennych. Większość jednostek osadniczych posiada zwartą zabudowę. Do jednostek o rozproszonej zabudowie należą: Joniec Kolonia, Ludwikowo, Omięciny i Proboszczewice. Funkcję ośrodka gminnego pełni wieś Joniec, która posiada 275 mieszkańców i jest najmniejszym ośrodkiem gminnym w województwie mazowieckim.

Podstawową funkcją gminy jest produkcja rolna, uzupełniającą stanowi obsługa ludności i turystyka. Do urządzeń obsługi ludności należy Urząd Gminy, Urząd Stanu Cywilnego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzielnicowy Komisariat Policji, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ Palium" wraz z Zakładem Opiekuńczo - Leczniczym, filia Banku Spółdzielczego w Płońsku, szkoła podstawowa, gimnazjum, Specjalny Ośrodek Społeczno-Wychowawczy, kościół rzymsko-katolicki wraz z cmentarzem, biblioteka publiczna, Ochotnicza Straż Pożarna.

Do placówek usług komercyjnych należy 7 sklepów spożywczo-przemysłowych, piekarnia z cukiernią, apteka, 4 placówki usługowe i 12 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji i usług. Sieć podmiotów gospodarczych nie jest wystarczająco rozwinięta. Brak jest zakładów małej i średniej przedsiębiorczości, tworzących miejsca pracy dla mieszkańców gminy oraz podmiotów świadczących usługi dla turystów.

Zgodnie z miejscowym planem ogólnym zagospodarowania przestrzennego z 1994r. Królewo i Stara Wrona zostały zaliczone do wsi podstawowych , jednak ich dotychczasowy rozwój nie wykształcił usług wymaganych do pełnienia tej funkcji. Wieś Królewo posiada szkołę podstawową, strażnicę OSP oraz 6 podmiotów gospodarczych. Wieś Stara Wrona posiada szkołę podstawową, filię gimnazjum, strażnicę OSP oraz 2 podmioty gospodarcze. Pozostałe jednostki osadnicze to, wsie produkcyjne, wyposażone w sklep spożywczo - przemysłowy i nieliczne podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Wszystkie jednostki osadnicze cechują ujemne zjawiska jak: spadek liczby ludności, niewielki ruch budowlany
i brak pozarolniczej działalności gospodarczej.

W północno - wschodniej części gminy od lat siedemdziesiątych rozwinęła się funkcja turystyki pobytowej. Do miejscowości o funkcji turystycznej należy: Szumlin, Sobieski, Joniec, Joniec Kolonia, Królewo, Krajęczyn, Popielżyn Górny i Popielżyn Zawady.

Do niekorzystnych zjawisk spowodowanych przez rozwój funkcji turystycznej należy lokalizacja zabudowy poza terenami jednostek osadniczych - w lasach i dolinie rzeki Wkry.

## 2. Ludność

### 2.1. Przemiany demograficzne i strukturalne

Gminę Joniec w miesiącu marcu 2004 r. zamieszkiwało 2567 osób. Średnio na 1 $km^2$ przypada 35 osób, tj. ponad 4 razy mniej niż średnio w woj. mazowieckim - 143 osób/$km^2$. W okresie 20 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o ponad 10% (tablica nr 1).

W latach 1978 - 2004 liczba mieszkańców gminy obniżyła się o 466 osób, tj. o 15,4% (tablica nr 4). Wyjątek stanowi sołectwo Stara Wrona, gdzie wzrost wynosił 6 osób. Wszystkie miejscowości zanotowały spadek liczby mieszkańców od (-3) Soboklęszcz do (-61) Omięciny i (-60) Królewo.

Obniżanie się liczby ludności gminy spowodowane jest ujemnym przyrostem naturalnym i utrzymującym się ujemnym saldem migracji ludności. Od roku 1983 liczba urodzeń na 1000 mieszkańców zmniejszyła się prawie dwukrotnie osiągając najniższy wskaźnik - 5,8/1000 M w roku 1999. Liczba zgonów jest dość wysoka i utrzymuje się w granicy 15 osób na 1000 mieszkańców (tablica nr 2).

Ujemny przyrost naturalny gminy utrzymuje się przez cały czas od roku 1988. Tendencja spadku liczby mieszkańców jest niekorzystna, ponieważ migracja dotyczy najczęściej ludzi młodych i aktywnych, powodując obniżanie się grupy produkcyjnej. Na podstawie danych w roku 2002 ludność grupy produkcyjnej gminy stanowiła 49,7 % i była niższa od średniej dla woj. mazowieckiego wynoszącej 62,0 % i powiatu płońskiego 59,6% (tablica nr 5).

Gmina charakteryzuje się wysokim udziałem grupy poprodukcyjnej - 21,4% przy średniej w województwie - 16,6% i powiecie 15,9%. W tej grupie kobiet jest prawie dwukrotnie więcej niż mężczyzn. Udział liczby mieszkańców w grupie przedprodukcyjnej - 22,7% jest wyższy od średniego wskaźnika dla woj. mazowieckiego - 21,4%, lecz niższy od powiatowego - 24,5%. Łącznie na 100 osób w wieku produkcyjnym gminy przypada 79 osób nieprodukcyjnych, co znacznie przewyższa udział w powiecie - 68 osób i w woj. - 61 osób.

Nieznacznie od średniej w województwie odbiega wskaźnik feminizacji. W roku 2002 na 100 mężczyzn w gminie przypadają 103 kobiety, w województwie 108 i w powiecie 103. Większe różnice występują w grupie produkcyjnej, gdzie na 100 kobiet przypada 123 mężczyzn, natomiast w wieku mobilnym (18-44 lata) — 114 mężczyzn. W województwie na

100 kobiet w wieku produkcyjnym przypada 104 mężczyzn. Sytuacja taka jest niekorzystna, ponieważ prowadzi do spadku zawieranych małżeństw a tym samym i stopniowego zmniejszania się liczby mieszkańców gminy.

## 2.2. Wykształcenie

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w roku 2002 z ogólnej liczby mieszkańców wydzielono wykształcenie osób niepełnosprawnych, których gmina Joniec liczy 391, tj. 14,9 %. Jest to wskaźnik zbliżony do średniej dla województwa mazowieckiego - 14,6%. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy znacznie odbiega od średniej w województwie (tabela Nr 6).

Udział mieszkańców z wykształceniem wyższym w gminie wynosi - 2,9% (województwo - 11,7%), z policealnym - 1,3% (województwo - 3,2%), średnim ogólnokształcącym i zawodowym - 14,9% (województwo - 26,1%). Wyższe wskaźniki występują u osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 21,9% (województwo - 15,4%), podstawowym - 37,4% (województwo - 23,1%) i podstawowym nieukończonym - 6,8% (województwo - 3,2%). Łącznie do tych 3 grup należy - 66,1 mieszkańców, natomiast w województwie - 41,7%.

## 2.3. Zasoby pracy i źródła utrzymania ludności

Podstawowe zasoby pracy stanowi grupa ludności w wieku produkcyjnym, do której należą mężczyźni w wieku 18 — 64 lata i kobiety 18 — 59 lat. Ogółem w roku 2002 do grupy produkcyjnej należało 1463 osoby (tj. 55,7%) z czego mężczyzn - 808 (30,7%) i kobiet -655 (25%). Grupa aktywnych zawodowo w roku 2002 wg NPS w gminie liczyła 2163 osoby (tablica Nr 6). Do tej grupy należą pracujący - 1017 osób , bezrobotni - 168 osób, bierni zawodowo - 969 osób i o nieustalonym statusie - 9 osób (tablica Nr 7).

Współczynnik aktywności zawodowej gminy Joniec wynosi 55,0% i jest niższy niż w powiecie płońskim - 58,7% i w województwie - 58,3%. Wskaźnik zatrudnienia - 47,2% jest zbliżony do średniego dla powiatu płońskiego - 47,1%, ale niższy niż w województwie - 48,1%. Gminę cechuje niższa stopa bezrobocia - 14,2% w porównaniu ze średnim dla powiatu płońskiego - 17,8% i województwa - 17,4%.

Większość ludności czynnej zawodowo związana jest z pracą w swoim gospodarstwie rolnym. Według NPS w roku 2002 pracujących głównie lub wyłącznie w swoim gospodarstwie rolnym było 536 osób z tego mężczyzn — 298, kobiet — 238. W swoim

gospodarstwie rolnym o powierzchni od 1 do 5 ha pracowało 90 osób, od 5 do 10 ha - 188 osób, od 10 - 15 ha- 141 osób i powyżej 15 ha- 117 osób.

Gospodarstwa rolne stanowią główne źródło utrzymania dla 723 osób tj. 27,6% ludności. Z pracy najemnej utrzymuje się 775 osób, co stanowi 29,5%, a z pozostałych źródeł
- 1038 osób, tj. 39,6%. W grupie pozostałych utrzymujących się z emerytur było 503 osoby
i rent - 326 osób (tablica nr 8).

Niewielka liczba miejsc pracy poza rolnictwem oraz trudności w znalezieniu zatrudnienia na terenie gminy wpływają na duży odpływ ludności i utrzymujące się bezrobocie.

### 2.4. Bezrobocie

W okresie ostatnich 12 lat liczba bezrobotnych utrzymuje się na poziomie od około 150 do 200 osób (tablica nr 9). Wśród bezrobotnych przeważają kobiety - w kwietniu 2004 r. stanowiły 55,8 %. Niekorzystna jest sytuacja osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy, których liczba przekracza 65% wszystkich zarejestrowanych. Według danych z Urzędu pracy na koniec kwietnia 2004 roku zarejestrowanych było 199 osób, co stanowi około 17% aktywnych zawodowo. Pod względem wykształcenia najwięcej bezrobotnych jest z zasadniczym zawodowym - 72 osoby (42,9%), policealnym i średnim - 48 osób (28,6%)
i bez wykształcenia - 45 osób (26,8%).

Tendencja wzrostowa bezrobocia wynika z niedostatecznego rozwoju drobnej
i średniej przedsiębiorczości, braku usług i rzemiosła na terenie gminy oraz trudności w znalezieniu pracy w sąsiednich miastach i gminach.

## 3. Jakość życia mieszkańców

### 3.1. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe gminy Joniec na koniec 2002 r. wynosiły 749 mieszkań w 670 budynkach. Liczbę mieszkań wg struktury wieku, warunków technicznych, form własności oraz wyposażenie w instalacje techniczne przedstawiają (tablice nr 10 - 13).

Przeważająca część zasobów mieszkaniowych tj. ok. 87,5% pochodzi z okresu 1945 - 2002, w tym 45% z lat 1945 -1970 i 17 % z lat 1979 - 1988. Zasoby mieszkaniowe powstałe w latach 1989 - 2002 stanowią 9,5%. Zasoby pochodzące sprzed 1945 r. wynoszą 12,5% (90 budynków) są o złym stanie technicznym i występują we wszystkich jednostkach osadniczych. Mieszkania w budowie stanowią zaledwie 1,2 % ogółu (3 mieszkania ).

Warunki mieszkaniowe ludności mierzone normatywami nie odbiegają od przeciętnych wskaźników występujących w zasobach mieszkaniowych województwa mazowieckiego, w tym:

liczba osób / mieszkanie - 3,46 $m^2$ (woj. mazowieckie 3,08),

przeciętna powierzchnia mieszkania - 74,6$m^2$ ( woj. mazowieckie 66,2),

przeciętna pow. użytkowa mieszkania na osobę - 21,6$m^2$ (woj. mazowieckie 21,4)

przeciętna liczba izb w mieszkaniu 3,46,

liczba gospodarstw domowych na 1 mieszkanie 1, 2

liczba mieszkań na 1000 mieszkańców - 286.

Oprócz wskaźników charakteryzujących warunki mieszkaniowe, o standardzie mieszkań świadczy wyposażenie w instalacje techniczne takie jak: wodociąg, centralne ogrzewanie i gaz sieciowy. Na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002r. szacuje się że w woj. mazowieckim z urządzeń korzysta: wodociąg około 54,7% ludności gminy, w tym z sieci wodociągowej 16%, ciepła woda około 46,3%, łazienka około 46,7%, ustęp spłukiwany około 46,3%,

centralne ogrzewanie z indywidualnego źródła ciepła 48,6%, gaz

z butli 88,8%.

Główną formą własności zabudowy mieszkaniowej jest własność prywatna, która stanowi 96,6% ogółu zabudowy. Mieszkania komunalne stanowią 0,9%, a mieszkania pozostałych podmiotów 2,5%. Mieszkania komunalne zlokalizowane są w Królewie i Starej Wronie. Gmina dysponuje 7 mieszkaniami komunalnymi o średnim stanie technicznym.

### 3.2. Usługi publiczne

Dziedzina szeroko rozumianych „usług" spełnia dwie funkcje: umożliwia dostęp i korzystanie z urządzeń usługowych mieszkańcom oraz posiada udział w tworzeniu nowych miejsc pracy. Usługi określane jako „publiczne" pełnią szczególne funkcje i są regulowane wysokiej rangi aktami prawnymi. Mieszkańcy korzystają z nich bezpłatnie, a w niektórych przypadkach obowiązkowo. Są realizowane przez władze rządowe i samorządowe. Ustawa 0 samorządzie gminy nakłada na władze samorządowe obowiązek zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie ochrony zdrowia, edukacji, opieki socjalnej, kultury, sportu 1 rekreacji, administracji samorządowej, targowisk i cmentarzy. Jej nowelizacja dokonana

w 2001 roku nałożyła na samorządy nowe obowiązki w zakresie bezpieczeństwa publicznego, ochrony przeciwpowodziowej i polityki prorodzinnej.

***Edukacja i wychowanie***

Wg danych z Urzędu Gminy w roku szkolnym 2003 / 2004 w gminie funkcjonowały:

- 2 szkoły podstawowe w miejscowościach: Joniec, Królewo oraz filia w Starej Wronie,
  do których uczęszczało 213 dzieci (19 pomieszczeń szkolnych, 17 oddziałów, 38 nauczycieli),
  gimnazjum w ośrodku gminnym Joniec z filią w Królewie, do którego uczęszczało 83 dzieci (6 pomieszczeń do nauki, 6 oddziałów, 8 nauczycieli),
  szkoła podstawowa specjalna - Ośrodek Szkolno Wychowawczy wraz z internatem zatrudniający 30 nauczycieli i wychowawców. Naukę kontynuuje 58 uczniów (7 pomieszczeń do nauki, 7 oddziałów).

Przy szkołach podstawowych istnieje 3 oddziały przedszkolne, do których uczęszcza 95 dzieci.

W zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego gmina obsługiwana jest przez placówki oświatowe w Płońsku, Nasielsku i Ciechanowie. W zakresie szkolnictwa wyższego obsługę pełnią wyższe uczelnie w Warszawie, Pułtusku, Ciechanowie i Płońsku.

***Ochrona zdrowia i opieka socjalna***

Na terenie gminy działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Palium" zlokalizowany w ośrodku gminnym. Zatrudniony jest 1 lekarz internista w pełnym wymiarze czasu pracy, 2 lekarzy na umowę zlecenie. Z Zakładem Opieki Zdrowotnej połączony jest Zakład Opiekuńczo - Leczniczy o 40 łóżkach, zatrudniający 2 lekarzy, 8 pielęgniarek, w tym
1 lekarz na umowę zlecenie. Usługi w zakresie zaopatrzenia w leki świadczy prywatna apteka w Jońcu.

Opiekę socjalną sprawuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniający 5 osób. W zakresie specjalistycznego lecznictwa zamkniętego ludność gminy obsługiwana jest przez ZOZ Ciechanów.

***Kultura, sport i rekreacja***

Gmina Joniec charakteryzuje się niedoinwestowaniem w zakresie placówek kultury, do których zaliczają się tylko kościoły rzymsko - katolickie oraz gminna biblioteka publiczna. Kościoły rzymsko-katolickie zlokalizowane są w Jońcu, Królewie i Starej Wronie.

Gminna biblioteka publiczna w ośrodku gminnym posiada księgozbiór w ilości 9 267 woluminów. Wskaźnik mieszkańców na jedną placówkę wynosi 2 567, natomiast tylko 240 wynosiła liczba zarejestrowanych czytelników.

Na terenie gminy brak jest ogólnodostępnych obiektów sportowych. Funkcjonują jedynie boiska przyszkolne w Jońcu, Królewie i Starej Wronie.

Konieczność integracji mieszkańców gminy oraz rozwinięta funkcja turystyczna wymaga budowy ogólnodostępnych urządzeń sportowych jak: przystanie rzeczne, baseny, stadiony, kryte pływalnie, boiska sportowe itp.

***Administracja publiczna, obsługa finansowa***

Funkcję obsługi w zakresie administracji publicznej i obsługi finansowej pełni ośrodek gminny Joniec, w którym zlokalizowane są następujące instytucje:

Urząd Gminy,

Urząd Stanu Cywilnego,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

Posterunek Policji,

- Urząd Poczty,

Filia Banku Spółdzielczego w Jońcu.

Na terenie gminy funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna, której strażnice zlokalizowane są w Jońcu, Królewie, Omięcinach, Soboklęszczu i Starej Wronie.

***Cmentarze***

Na terenie gminy funkcjonują trzy cmentarze parafialne w miejscowościach: Joniec, Królewo i Stara Wrona.

***Ochrona przeciwpożarowa***

Ochrona przeciwpożarowa realizowana jest przez Ochotniczą Straż Pożarną posiadającą swoje strażnice w Jońcu, Omięcinach, Soboklęszczu i Starej Wronie.

***Targowiska***

Na terenie gminy brak jest gminnego targowiska.

### 3.3. Usługi komercyjne

Zgodnie z danymi z Urzędu Statystycznego w Ciechanowie na dzień 31.03.2004 r. na terenie gminy funkcjonuje 19 sklepów spożywczych, spożywczo - przemysłowych
i przemysłowych o prywatnej formie własności. W miejscowościach Sobieski, Joniec Kolonia, Popielżyn Górny, Popielżyn Zawady i Stara Wrona brak jest placówek zaopatrujących ludność w podstawowe artykuły spożywcze i przemysłowe. Oprócz placówek handlowych funkcjonuje piekarnia i cukiernia w Jońcu i Jońcu Kolonii, 32 punkty usługowo - handlowe, 5 punktów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie usług transportowych oraz agencja ochrony mienia.

Rozwinięta funkcja turystyczna może stać się czynnikiem stymulującym rozwój gminy. Konieczne są działania polegające na dostosowaniu podaży usług do potencjalnego popytu, które jednocześnie stworzą nowe miejsca pracy. Działania w tym zakresie powinny obejmować rozwój gastronomii typu żywieniowego, opartej na lokalnych produktach
i tradycyjnych, regionalnych recepturach, przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na lokalnych surowcach, handlu, usług motoryzacyjnych, usług w zakresie kultury fizycznej
i innych usług wykorzystujących sezonowy napływ turystów.

## VIII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNIŚCI I JEJ MIENIA

### 1. Zagrożenia powodziowe

Największe zagrożenie dla ludzi i jej mienia stwarza rzeka Wkra, której wiosenne spływy kry oraz letnie wezbrania mogą powodować zalania i podtopienie terenów I i II obszaru zalewowego po obu stronach rzeki, wzdłuż całej jej długości w granicach gminy. Corocznie zalewane są licznie występujące zakola wyniesione 0,5 - 2 m ponad lustro wody. Zagrożone zalaniem przy wysokich stanach rzeki są obszary tarasu wyższego i wyniesionego 1,5 - 3 m nad koryto Wkry, niekiedy zainwestowane (zabudowa letniskowa). Dotyczy to terenów przyległych do krawędzi nadbrzeża należących do miejscowości: Sobieski (brzeg lewy), Szumlin (brzeg prawy) oraz Krajęczyn, Popiel zyn Górny, Popielżyn Zawady. Jednym z działań wspomagających przyciwdziałanie podtopieniom terenów mogłaby być budowa zbiornika retencyjnego. Proponowana lokalizacja - poniżej miejscowości Szumlin na terenach należących do miejscowości Krajęczyn, Szumlin, Joniec Kolonia.

## 2. Zagrożenie pożarowe

Ze statystyk pożarowych wynika, że zagrożenie pożarowe w gm. Joniec stwarzają zarówno lasy oraz tereny wiejskiej zabudowy. Wg danych z Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Płońsku najwięcej pożarów w gminie Joniec corocznie powstaje na skutek nieostrożności. Zagrożenie stwarza także wypalanie pozostałości roślinnych na polach, wady urządzeń i instalacji elektrycznych w pomieszczeniach zamkniętych oraz urządzenia stosowane w procesach technologicznych zbioru i transportu zbóż.

Obszary leśne, które obejmują 20,6% powierzchni gminy zostały zakwalifikowane do II kategorii zagrożenia pożarowego, nasilającego się w okresach wiosenno - letnich, przy ograniczonych opadach atmosferycznych i wysokich temperaturach.

Dodatkowymi elementami zagrożenia w lasach jest zainwestowanie przez zabudowę letniskową, duża penetracja turystyczna oraz przebiegające przez nie szlaki komunikacyjne.

## 3. Poważne awarie

Do potencjalnych zagrożeń, które mogą spowodować poważne awarie należą:

- gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500 Rembelszczyzna - Włocławek, wokół którego wyznaczony został obszar ograniczonego użytkowania,
- droga wojewódzka nr 571 Naruszewo - Przyboro wice - Nasielsk,
- jednotorowa linia kolejowa nr 27 Nasielsk - Toruń Wschodni.

Tereny przyległe do drogi wojewódzkiej nr 571 i linii kolejowej zagrożone są transportem niebezpiecznych materiałów i substancji.

# IX. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Na rozwój gminy wpływa szereg czynników do których należą zasoby ludności i środowiska przyrodniczego, istniejące zagospodarowanie terenów oraz powiązania funkcjonalno - przestrzenne i infrastrukturalne z innymi rejonami. Gmina Joniec należy do powiatu płońskiego, który w większości zlokalizowany jest na wysoczyźnie płońskiej, korzystnej do zamieszkania i działalności gospodarczej mieszkańców. Wiodącą funkcją rozwoju gminy jest gospodarka rolna, a uzupełniającą obsługa ludności i turystyka.

# 1. Rozwój podstawowej funkcji gminy - rolnictwa

## 1.1. Struktura użytkowania gruntów rolnych

Dobre warunki glebowe, rzeźba terenu, wody i korzystne warunki klimatyczne wpłynęły na rozwój osadnictwa gminy, utrzymującego się od najdawniejszych lat z gospodarki rolnej. Struktura użytkowania gruntów wyraźnie odbiega od średniej dla województwa mazowieckiego i kraju. Łączna powierzchnia użytków rolnych - 5 358,8 ha stanowi 73,5% powierzchni gminy, województwo - 60,8%, kraj - 54%. Grunty orne zajmują

- 4 812,2 ha, tj. 66,0% powierzchni gminy, województwo - 43,3%, kraj - 41,8%.

Najwyższy udział użytków rolnych występuje w Proboszczewicach 91,3%, Nowej Wronie - 82,8%, Omięcinach - 81,0%, Józefowie - 85,6%, Adamowie - 81,1%,Szumlinie - 83,2%. Najniższym udziałem użytków rolnych charakteryzują się:Królewo - 63,3%, Krajęczyn - 61,8%, Joniec - 68,2%, Popielżyn Górny - 67,2% i Ludwikowo - 49,5%.

W pozostałych obrębach udział użytków rolnych mieści się w przedziale od 70 - 80% (tablica nr 14 i 15 i rys 3)

W strukturze użytków rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne - 4 812,17 ha, co stanowi 87,7% użytków rolnych, użytki zielone - 546,6 ha, (10,2%), a najmniej sady - 113,4 ha, (2,1%).

Średnio na jedno gospodarstwo rolne łącznie z działkami rolnymi do 1 ha przypada 0,18 ha powierzchni sadowniczej, a bez działek rolnych - 0,22 ha. W trzech miejscowościach, tj. Proboszczewicach, Ludwikowie i Kolonii Nowa Wrona powierzchnia ogólna sadów nie przekracza 0,5 ha. W sześciu miejscowościach sady zajmują od 1 do 10 ha, a największe powierzchnie występują w miejscowości Joniec Kolonia - 24,7 ha i Omięcinach - 12,6 ha.

Użytki zielone w gminie zajmują łącznie 546,6 ha, których udział 7,5% w skali gminy znacznie odbiega od średniego dla województwa - 15,0% i kraju - 11,4%. W pięciu miejscowościach gminy trwałe użytki zielone zajmują od 10 - 13,0%, w dziesięciu obrębach od 1 - 10,0%, a najmniej w Ludwikowie - 0%, Nowej Wronie - 0,54% i Józefowie - 0, 64%.Większe kompleksy trwałych użytków zielonych występują w północno - wschodniej części gminy, w dolinie rzeki Wkry (rys. 4).

Tereny lasów i zadrzewień ogółem w gminie wynoszą 1 504,2 ha, co stanowi 20,0% powierzchni gminy i jest zbliżony do średniego wskaźnika dla województwa mazowieckiego wynoszącego 22% i niższy od krajowego - 28,5%. W użytkowaniu osób fizycznych znajduje się 1 280 ha tj. 85,1%. Największe powierzchnie leśne występują w Królewie (252 ha),

Ludwikowo (247 ha) i Krajęczynie (167 ha), na które łącznie przypada 44,3% terenów leśnych (rys. 5).

Do obrębów o najniższej lesistości należy Kolonia Nowa Wrona (2,6 ha), Józefowo (13,0 ha) i Proboszczewice (19,3 ha). Lasy na terenie gminy częściowo są wykorzystywane pod funkcję letniskową. Obecnie zainwestowane zabudową letniskową jest ponad 110 ha, z tego 107 ha nie posiada zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele nieleśne. Największe kompleksy zabudowy letniskowej na terenach leśnych występują w obrębie Krajęczyna (ok. 50 ha), Królewa (33 ha), Jońca (17 ha) i Popielżyna Zawad (11 ha). Są to tereny lasów prywatnych, położonych w sąsiedztwie rzeki Wkry. Tereny te wymagają pilnego opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których uwzględniona będzie ochrona istniejących siedlisk leśnych, rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej, ładu przestrzennego, a także zabezpieczenia ludności i mienia.

Ważne znaczenie lasów w gminie jakie stwarzają względy przyrodnicze, glebo ochronne, gospodarcze i dla celów rekreacyjnych nakładają obowiązek nie tylko prawidłowego gospodarowania istniejącymi zasobami, lecz powiększania ich powierzchni poprzez zalesianie gruntów o słabych klasach bonitacyjnych i nieużytków.

Pozostała część gruntów gminy jest zainwestowana, bądź jest pod wodami
i nieużytkami. Około 150 ha powierzchni gminy (tj. 2,1%) stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, drogi i kolej zajmują łącznie 157 ha (2,2%), wody powierzchniowe - 41,4 ha (0,6%) i nieużytki 51,5 ha (0,7%). Większość nieużytków stanowią tereny poeksploatacyjne surowców mineralnych.

## 1.2. Bonitacja gleb

W strukturze gruntów rolnych gminy najwyższą przydatnością charakteryzują się gleby klasy III. Do tej klasy zaliczone jest 295,5 ha użytków rolnych (5,5%), z czego grunty orne - 280,3 ha. Grunty III klasy bonitacyjnej występują niewielkimi kompleksami na terenie
14 miejscowości, głównie na zachodniej i południowo - wschodniej części gminy (tablica nr 16 i rys. 6). Zgodnie z ustawą z 3 lutego 1995 r. gruntów rolnych i leśnych, grunty III klasy podlegają ochronie przed zmianą ich użytkowania na cele nierolnicze. Ochroną objęte są kompleksy gleb IV klasy bonitacyjnej, do których na terenie gminy zaliczone jest 2 317,8 ha gruntów (tj. 43,3%) użytków rolnych. Najwyższy udział od 60 - 75% gruntów IV klasy występują w Starej Wronie i Kolonii Nowej Wronie. Nieco mniej tj. od 45 - 60% znajduje się w obrębie Joniec Kolonia, Proboszczewice i Nowa Wrona. Najniższym udziałem, od 15 do

30% charakteryzują się miejscowości: Sobieski, Szumlin, Królewo, Osiek i Ludwikowo (rys. 7).

Grunty o najsłabszej przydatności rolniczej, tj. V i VI klasy zajmują 2 657,5 ha, tj. (49,6% użytków rolnych), z tego grunty orne - 2 354,9 ha. W przedziale od 50 do 75% udziału najsłabszych gleb znajduje się w Sobieskach, Szumlinie, Osieku, Józefowie, Adamowie i Ludwikowie, a najniższym udziałem od 8,0 do 30% występują w obrębie Proboszczewice i Stara Wrona (rys. 8). Grunty najsłabszych klas z uwagi na ich niską przydatność rolniczą mogą być zalesione lub przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową letniskową lub usługową i przemysłową.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Joniec, wg 100 punktowej skali JUNG Puławy, wynosi 56,5 pkt. i jest korzystniejszy od wskaźnika bonitacji gleb dla gruntów ornych - 40 pkt. i. terenów użytków zielonych 34,6 pkt. Gmina charakteryzuje się wyższym ogólny wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej od sąsiadujących gmin: Nowe Miasto - 50,8 pkt., Sochocin - 49,9pkt. Nasielsk - 55,6 oraz równym z gminą Pomiechówek - 56,5 pkt. i niższym niż w gminie Załuski - 62,1 pkt., gminie Płońsk - 62,8 pkt.

### 1.3. Produkcja roślinna

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku powierzchnia zasiewów w gminie Joniec wynosiła 3 178 ha. W strukturze upraw przeważały zboża, które zajmowały 2 526 ha, tj. 79,4% powierzchni zasiewów. Wśród zasiewów zbóż dominuje żyto - 43,3% i pszenżyto - 12,4%. Uprawy owsa zajmowały 7,6% powierzchni zasiewów, pszenicy - 3,7%, jęczmienia- 2,9%. Uprawa ziemniaków jest znaczna i wynosi 10,8%, roślin pastewnych - 5,1%. Uprawy warzywnicze, drzew owocowych i krzewów zajmują niewielkie powierzchnie i prowadzone są głównie na potrzeby indywidualne rolników. Według danych Narodowego Powszechnego Spisu w 2002 roku powierzchnia zajęta przez drzewa owocowe wynosiła 14,7 ha, a przez krzewy owocowe i jagodowe - 26,6 ha. Największą powierzchnię zajmowała uprawa malin - 22,5 ha oraz jabłoni - 9,9 ha (tablica nr 18). Średnio na jednego mieszkańca gminy przypada zaledwie 0,02 ha gruntów sadowniczych i warzywnych. Przewaga w strukturze upraw roślin

o mniejszych wymaganiach świadczy o mniej korzystnych warunkach przyrodniczych. Plony zbóż i ziemniaków w gminie są niższe lub zbliżone do średnich krajowych (tablica nr 19). Na zbiory w znacznym stopniu wpływają warunki agroklimatyczne, ponieważ produktywność przeważającej części gleb należących do IV klasy bonitacyjnej i słabszych, tj. V i VI wzrasta przy sprzyjających warunkach atmosferycznych.

## 1.4. Hodowla zwierząt

Na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego za rok 1996 i 2002 odnotowano spadek hodowli zwierząt gospodarskich w gminie Joniec. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych obniżyła się o 23,3% w tym krów mlecznych o 29%, trzody chlewnej
0 10%, koni o 64%. Zanotowano wzrost liczby drobiu ok.85% . Obsada zwierząt w roku 2002 na 100 ha użytków rolnych była niższa od średniej dla województwa w hodowli bydła - 22,6 sztuk (województwo - 40,6) w tym krów -11,9 sztuk (województwo - 23,4) i koni - 1,8 sztuk (województwo - 2,8), a wyższa w trzodzie chlewnej - 98,9 sztuk (województwo - 88,6)
1 drobiu - 1131,9 sztuk ( województwo - 279,3). Obsada zwierząt gospodarskich w sztukach na 100 ha użytków rolnych w roku 2002 dla gminy Joniec wynosiła 42 i była niższa od średniej dla województwa mazowieckiego - 49,5 sztuk. Sytuacja taka jest mało korzystna dla gminy, ponieważ w okresie przemian gospodarczych, odbudowa hodowli bydła wymaga nie tylko wsparcia finansowego, ale i czasu. Wraz z wejściem Polski w dniu 1 maja 2004 r. do UE wzrasta popyt na mięso i jego wyroby, co może dalej pogłębić spadek obsady bydła.

## 1.5. Struktura gospodarstw rolnych

W roku 2002 na terenie gminy funkcjonowało 447 indywidualnych gospodarstw rolnych i 75 działek rolnych o powierzchni do 1 ha. Działki rolne zajmują 39,9 ha powierzchni, co stanowi 0.8 % użytków rolnych.

Największą powierzchnię -1669,2 ha zajmują gospodarstwa powyżej 15 ha, co stanowi 34,2% powierzchni użytków rolnych. Łącznie dużych gospodarstw jest 63 (tj. 12% gospodarstw gminy). Najwięcej w gminie jest gospodarstw od 5 do 10 ha, których było 157 i zajmowały 1 401 ha (28% powierzchni użytków). W grupie od 10 do 15 ha było 88 gospodarstwo o łącznej powierzchni 1 311ha (26,8%). Na terenie gminy było 139 gospodarstw małych 1 do 5 ha zajmowały 463,9 ha (tj. 9,5 %).

Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego w gminie Joniec (bez działek rolnych) wynosi 10,84 ha i jest większa od średniej dla województwa mazowieckiego 7,40 ha i powiatu płońskiego - 10, 03 ha. Na jedno gospodarstwo rolne przypada 7,8 ha, gruntów ornych, 0,02 ha sadów, 1,2 ha użytków zielonych, 3,4 ha lasów, 0,9 ha pozostałych gruntów. Pod względem powierzchni użytków rolnych gmina Joniec zajmuje 249 pozycję w województwie mazowieckim, i 275 pod względem liczby gospodarstw (na 325 gmin województwa).

## 2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Warszawie OT Ciechanów zaktualizowanych w marcu 2004 r., na terenie gminy zarejestrowanych było 89 podmiotów gospodarczych, w tym 81 o zatrudnieniu od 1 do 9 osób i 8 w grupie od 9 do 50 osób. W ogólnej liczbie podmiotów - 18 jednostek związanych jest z produkcją rolną, a 71 z innymi sekcjami. Na terenie gminy dominują podmioty sektora prywatnego. Wśród podmiotów prowadzących działalność pozarolniczą, największą grupę stanowią jednostki rejestrowane w działalności handlowej - 27 (38,0%) oraz w budownictwem ogólnym - 7 (7,0%), produkcji - 7(9,8%), transporcie - 5 (7,0%) i krawiectwie - 4 (5,6%). Pozostałe 22 podmioty świadczące usługi na terenie gminy są niezbyt liczne, a liczba zakładów poszczególnych sekcji wynosi 1-2.

Istniejące zakłady swoją działalność prowadzą na potrzeby gminy, a głównie najbliższych miejscowości. Zapotrzebowanie na usługi brakujące i bardziej specjalistyczne mieszkańcy uzupełniają w zakładach miasta Płońska, Ciechanowa i Warszawy.

Niewielka liczba miejsc pracy w sektorze pozarolniczym powoduje utrzymujące się bezrobocie. Brak jest rozbudowy działalności usługowej na potrzeby wykształconej funkcji letniskowej. Występujące tu duże zapotrzebowanie na usługi ogólnodostępne dla turystów przebywających na terenie gminy, których liczba w sezonie przekracza nawet 5-krotnie liczbę mieszkańców gminy. Niekorzystnie przedstawia się działalność przetwórstwa miejscowych surowców rolnych. W branży spożywczej oprócz piekarni i cukierni brakuje większych zakładów, które zapewniałyby przerób oraz magazynowanie istniejących produktów rolnych. Bliskość dużego lynku zbytu, jakim jest Warszawa oraz rozwinięte funkcje gminy są szansą dla stworzenia nowych miejsc pracy. Umożliwi to likwidację zmniejszania odpływu osób młodych z terenu gminy.

## 3. Funkcja turystyczna gminy

Obok funkcji ekologicznej obszary prawnie chronione (obszar chronionego krajobrazu) spełniają też osłony terenów osadniczych i rekreacyjnych. Zwarte (spójne) obszary stosunkowo dobrze zachowanej przyrody oddziałują korzystnie na warunki życia ludzi na obszarach intensywnie użytkowanych, częściowo niwelują skutki zanieczyszczenia środowiska oraz zapewniają ludziom możliwość wypoczynku. W obrębie obszarów chronionego krajobrazu chroni się również zasoby, które mają bezpośrednie znaczenie dla życia ludzi i gospodarki. Zasoby leśne i wodne, włączone w obszar chronionego krajobrazu

zapewniają im naturalną retencję i chronią je przed zanieczyszczeniami. Turystyka, w tym wypoczynek, rekreacja - stanowią formy użytkowania realizowane we wszystkich rodzajach obszarów chronionych. Obowiązuje przy tym zasada, że im bardziej ścisła jest forma ochrony obszaru, tym większe ograniczenie w jego rekreacyjnym użytkowaniu.

W gminie Joniec koncentracja zabudowy letniskowej występuje w dolinie Wkry - na obszarze chronionego krajobrazu. Największe obciążenia dla środowiska „letnikami" - osadnictwem wakacyjnym (ruch turystyczny) występuje tu w ciągu miesięcy letnich (czerwiec - wrzesień), kiedy tereny nadrzeczne pozostają pod nadmierną presją turystyczną. Dotyczy to głównie terenów, które nie posiadają zgody na wyłączenie z produkcji rolnej - miejscowości: Sobieski, Królewo, Krajęczyn, Szumlin, Joniec, Joniec Kolonia i Popielżyn Zawady.

Popyt na działki rekreacyjne wywołuje następujące zjawisko: właściciele nieużytków czy terenów rolniczych domagają się by mogli je parcelować i sprzedawać korzystnie chętnym na posiadania domków w atrakcyjnym przyrodniczo terenie (w tym obszary, które wskazane były do leśnego zagospodarowania). Ważnym problemem na obszarach rekreacyjnych w dolinie Wkry jest osadnictwo rekreacyjne - tzw. zabudowa letniskowa. Aktualnie pojemność terenów letniskowych (działki będące własnością mieszkańców miast - głównie aglomeracji warszawskiej) szacuje się na ponad 2 tys. W sezonie liczba turystów może dochodzić do 12 tys., co pięciokrotnie przewyższa liczbę mieszkańców.

Funkcja turystyczna obszarów wiejskich jest bodźcem rozwojowym, ponieważ stały wzrost liczby turystów powoduje zapotrzebowanie na różne usługi. Zagospodarowanie turystyczne i nadmierna presja rekreacyjna może stwarzać zagrożenie dla walorów przyrodniczych, szczególnie przy braku wyposażenia w infrastrukturę w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (jak na terenie gminy Joniec). Sezon letni w obszarach o funkcji turystycznej oznacza zwiększony ładunek zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, a w konsekwencji przyspieszone procesy eutrofizacji wód rzeki Wkry, oraz dużą presję na obszarach lasów, penetracja, płoszenie zwierząt.

Dla zachowania przyrodniczej równowagi w skali gminy konieczne jest rekompensowanie strat, spowodowane zainwestowaniem. Dotyczy głównie ekosystemów leśnych i wodnych z zabudową letniskową. Działaniami takimi są m.in. zalesienia gruntów rolnych o słabych klasach bonitacyjnych i nieużytków, zadrzewienia terenów związanych z funkcją rekreacyjną oraz poprawa ładu przestrzennego w istniejącej zabudowie.

Do najważniejszych zadań inwestycyjnych należy rozwiązanie problemu gospodarki odpadami tj. budowa kanalizacji sanitarnej i urządzeń do selektywnej zbiórki odpadów. Działaniom w zakresie rozwoju funkcji rekreacyjnej towarzyszyć muszą przedsięwzięcia

inwestycyjne zmierzające do poprawy jakości wód, gleby, szaty roślinnej i fauny. Ruch turystyczny koncentrujący się na obszarach chronionych, co stanowi poważny czynnik negatywnego oddziaływania na jakość środowiska. Niezbędne jest jednak rozsądne wyważenie tendencji do rekreacyjnego udostępnienia terenów i konieczności ochrony ich walorów przyrodniczych i rekreacyjnych.

Na terenach leśnych projektuje się minimalną wielkość działki letniskowej 0,15 ha, a na pozostałych 0,10 ha. Wskazane jest zaprojektowanie wspólnego, ażurowego ogrodzenia kompleksów zabudowy letniskowej na terenach leśnych i zakaz ogrodzeń betonowych umożliwiających swobodne przemieszczanie się zwierząt dziko żyjących.

## 4. Sytuacja ekonomiczna gminy

### 4.1. Dochody budżetowe

Gospodarka finansowa gminy prowadzona była na podstawie ustawy z dnia 26.11.1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz. U. Nr 150 poz. 983 ze zmianami) oraz ustawy z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142 z 2002 r. poz. 15.91.)

Dochody budżetowe gminy kształtowały się od 2 373 tys. zł w 1999 r. do 2945 tys. zł w 2003 r. (wzrost o 24,9%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody budżetowe wynosiły od 914,7 zł w 1999 r. do 1147 zł w 2003r. Wymienione dochody są znacznie niższe od przeciętnych dochodów przypadających na jednego mieszkańca województwa mazowieckiego, które wynosiły od 1 714 zł w 1999 r. do 1 395 zł w 2002 r. Oznacza to, że dochody na jednego mieszkańca gminy wynosiły 50,9 - 56,2% analogicznych dochodów przypadających na jednego mieszkańca mazowieckiego. Pod względem dochodów przypadających na 1 mieszkańca gmina w 2003r. uzyskała 3 pozycję od końca wśród gmin województwa mazowieckiego (tablice 23 - 26).

Struktura dochodów budżetowych kształtowała się następująco:

- dochody własne 27,4% - 40,8%,
- udział w podatkach stanowiących dochody budżetu centralnego 8,6% - 12,6%,
- dotacje celowe 12,7% - 17,9%,
- subwencje 40,3% - 45,0%.

O sytuacji ekonomicznej gminy świadczy udział poszczególnych grup w strukturze budżetu. Najważniejszą pozycją są dochody własne, czyli podatki, które bezpośrednio wpływają do kasy gminy. Składniki, które miały wpływ na wysokość dochodów własnych to

podatki: rolny, leśny, od nieruchomości oraz opłata skarbowa. Gmina jest niezależna ekonomicznie, jeżeli dochody własne kształtują się w wysokości 50 - 60% ogólnych dochodów budżetowych.

Udział w podatkach budżetu centralnego posiada tendencję spadkowa, od 12,6% w 1999 r. do 10,1% w 2003 r., co świadczy o zmniejszaniu się ilości podmiotów gospodarczych.

W istniejącej sytuacji ekonomicznej prawidłowością jest udział subwencji z budżetu centralnego, które kształtowały się w granicach 56,7% - 60,0% całkowitych dochodów budżetowych gminy.

### 4.2. Wydatki budżetowe

Na wydatki budżetowe składają się wydatki własne oraz wydatki związane z zadaniami zleconymi przez administrację rządową. Gmina decyduje o rozmiarach i strukturze wydatków budżetowych w granicach uzyskanych dochodów (tablice 27 - 28).

W analizowanym okresie gmina dwukrotnie kończyła rok budżetowy deficytem, w tym w 2000 r. - 162 tys. zł i 2001 r. - 41 tys. zł. W pozostałych latach wystąpił dodatni wynik finansowy.

W strukturze wydatków budżetowych zgrupowanych wg kosztów rodzajowych najwyższy udział zajmują wynagrodzenia w tym od 70% w 1999 r. do 60,6% w 2003 r., czyli z tendencją malejącą. Wydatki na materiały i usługi kształtują się w przedziale 29%- 33,7%, łącznie wydatki na wynagrodzenie oraz materiały i usługi stanowiły w omawianym okresie 93,4% - 99% budżetu gminy. Niepokojącym zjawiskiem są niskie wydatki majątkowe wynoszące od 1,3% w 2002 r. do 6,4% w 2000 r. W latach 1999 i 2001 gmina nie wydatkowała żadnych środków finansowych na inwestycje.

Wydatki budżetowe przypadające na 1 mieszkańca wynosiły od 849,4 zł w 1999 r. do 1 137,5 zł w 2003 r. i stanowiły 52 - 55 8% analogicznych wydatków przypadających na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego. Sytuacja ekonomiczna gminy jest niekorzystna, w jej budżecie brak jest środków finansowych na realizację celów rozwoju.

## 5. Struktura własności gruntów

W strukturze własności gruntów występują następujące formy:

własność prywatna,

- własność Skarbu Państwa,

własność gminy.

Największe znaczenie posiada własność prywatna, w skład której wchodzą grunty osób fizycznych, związków wyznaniowych i osób prawnych. Powierzchnia gruntów osób fizycznych wynosi 6 682 ha, co stanowi - 91,7%, powierzchnię prawie całej gminy. Pozostałe grunty prywatne zajmują nieznaczną powierzchnię - 2,7% i nie odgrywają większego znaczenia w strukturze własności. Należą do nich nieruchomości gruntowe kościoła rzymsko

- katolickiego w miejscowościach: Joniec, Królewo, Stara Wrona, wspólnot wiejskich 27,0 ha i wspólnot gruntowych. We władaniu spółek prawa handlowego znajduje się 25,0 ha gruntów. Pozostałe grunty należą do Spółdzielni Kółek Rolniczych, Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" i Ochotniczej Straży Pożarnej (tablica nr 22).

Własnością Skarbu Państwa są grunty o powierzchni 332 ha, co stanowi 4,5% powierzchni gminy. Należą do nich lasy i grunty leśne pod zarządem Państwowego Gospodarstwa Leśnego o powierzchni 171 ha w Adamowie, Ludwikowie, Osieku, Wronie Nowej i Krajeczynie, grunty Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych oraz pozostałe grunty Skarbu Państwa pod drogą wojewódzką i drogami powiatowymi.

Samorząd gminy dysponuje tylko 77 ha gruntów, co stanowi 1,1% powierzchni gminy. Są to grunty pod obiektami samorządu (Urząd Gminy, szkoły i drogi gminne).

# X. SYSTEM KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

## 1. Komunikacja

### 1.1. Sieć drogowa i kolejowa

Przez teren gminy, w kierunku wschód - zachód przebiega droga wojewódzka nr 571 Naruszewo-Nasielsk. Droga ta jest osią komunikacyjną gminy i wraz z drogami powiatowymi nr 07742, 07766 i 07799, stanowi podstawowe powiązanie obszaru gminy i wsi gminnej z terenami zewnętrznymi (rys. 9). W stosunku do miejscowości gminnej, Płońsk oddalony jest ok. 15 km na zachód, Nasielsk - ok. 18 km na wschód. Droga krajowa nr 7 Gdańsk - Warszawa przebiega w odległości ok. 10 km na południowy zachód.

Droga wojewódzka nr 571, o długości na obszarze gminy ok. 3,53 km przebiega przez teren miejscowości : Stara Wrona i Nowa Wrona. Ruch na tej drodze to w znacznej większości ruch tranzytowy o charakterze gospodarczym i rekreacyjnym. Według danych generalnego pomiaru ruchu w 1995 roku, średni dobowy ruch pojazdów samochodowych na tym odcinku drogi nr 571 wynosił ok. 400 pojazdów na dobę i sukcesywnie wykazuje tendencję wzrostową.

Sieć dróg powiatowych na terenie gminy składa się z następujących dróg o łącznej długości 35,318 km:

1. nr 07742 Joniec-Sochocin długość na terenie gminy ok. 5,35 km,
2. nr 07766 Stara Wrona-Nowe Miasto długość na terenie gminy ok. 7,30 km,
3. nr 07767 Królewo-Miszewo długość na terenie gminy ok. 1,97 km,
4. nr 07768 Joniec-Kołoząb długość na terenie gminy ok. 5,80 km,
5. nr 07770 Strachowo-Joniec długość na terenie gminy ok. 3,62 km,
6. nr 07771 Wrońska-Joniec długość na terenie gminy ok. 4,53 km,
7. nr 07796 Załuski-Stara Wrona długość na terenie gminy ok. 2,10 km,
8. nr 07799 Stara Wrona-Zaręby długość na terenie gminy ok. 4,65 km,

Sieć dróg gminnych o łącznej długości ok. 70 km stanowi uzupełnienie nadrzędnego układu komunikacyjnego gminy. Zapewniają obsługę zabudowy rozproszonej, stanowią komunikację wewnątrz i pomiędzy wsiami i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych (tablica nr

Przez teren gminy na długości ok. 7,5 km przez obszar wsi: Adamowo, Popielżyn Zawady, Józefowo, Omięciny i Osiek przebiega linia kolejowa nr 27 relacji Nasielsk - Sierpc - Toruń z przystankiem Wkra (w obrębie miejscowości Omięciny). Transport kolejowy nie ma dla gminy zasadniczego znaczenia, stanowi natomiast uzupełnienie transportu drogowego.

### 1.2. Warunki techniczne dróg

Droga wojewódzka nr 571 na całym przebiegu przez teren gminy posiada nawierzchnię utwardzoną - bitumiczną niemniej wymaga modernizacji i dostosowania szerokości jezdni i poboczy, nawierzchni, nośności oraz dostępności i skrzyżowań (wieś Stara Wrona) do wymogów technicznych dróg klasy Z.

Drogi powiatowe w ok. 70% posiadają nawierzchnię utwardzoną - bitumiczną a pozostałe 30% - to drogi o nawierzchni gruntowej i żwirowej,

Główne drogi powiatowe (jako drogi które obsługują większość miejscowości) wymagają modernizacji i dostosowania parametrów do odpowiednich wymagań technicznych, ulepszenia nawierzchni, zwiększenia nośności i szerokości jezdni i poboczy, ze szczególnym uwzględnieniem układów drogowych w miejscowościach: Joniec i Stara Wrona.

Drogi gminne w większości (90%) to drogi o nawierzchni nieutwardzonej - gruntowej i żwirowej.

Obszar gminy należy do słabo obsłużonych komunikacyjnie - wskaźnik gęstości dróg publicznych (drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne) o nawierzchni utwardzonej wynosi 46,60 km/l 00 $km^2$

### 1.3. Organizacja służb drogowych

Zarządzaniem drogami wojewódzkimi na terenie gminy zajmuje się Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich Obwód Drogowy w Nasielsku, natomiast zarządzaniem drogami powiatowymi na terenie gminy zajmuje się Powiatowy Zarząd Dróg z siedzibą w Płońsku.

### 1.4. Techniczne zaplecze motoryzacji

Na terenie gminy mieszkańców obsługuje jedna stacja paliw płynnych i stacja gazowa w Jońcu.

### 1.5. Komunikacja publiczna

W zakresie komunikacji zbiorowej, głównym przewoźnikiem jest PKS, obsługujący większość miejscowości w gminie.

## 2. Infrastruktura techniczna

### 2.1. Telekomunikacja

Obiekty i urządzenia telekomunikacyjne na terenie gminy są własnością Telekomunikacji Polskiej S.A., zarządzane przez Rejon Telekomunikacyjny w Płońsku. Abonentów na obszarze gminy obsługuje automatyczna centrala telefoniczna w Jońcu. Łączna liczba abonentów telefonicznych wynosi ok. 560, co daje wskaźnik dostępności telefonów równy 215,4 abonentów na 1000 mieszkańców.

Łączność telefoniczna odbywa się głównie poprzez napowietrzne linie telefoniczne. Obecnie budowane i modernizowane sieci realizuje się jako linie kablowe. Budowa linii kablowych w pierwszej kolejności dotyczy wsi o zabudowie zwartej. Część abonentów,

głównie z terenów o rozproszonej zabudowie korzysta z radiowego systemu dostępu abonenckiego na bazie centrali we wsi gminnej.

W zakresie telefonii komórkowej, na terenie gminy działa stacja bazowa cyfrowej telefonii komórkowej na terenie miejscowości Omięciny.

## 2.2. Elektroenergetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy, odbywa się z GPZ 110/15 kV w Płońsku zasilanego napowietrzną jednotorową linią przesyłową WN 110kV Staroźreby - Pomiechówek, która przebiega przez obszar gminy, na długości ok. 6,0 km przez obszary wsi: Nowa Wrona, Ludwikowo i Proboszczewice.

Energia elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców poprzez rozdzielczą sieć linii napowietrznych średnich napięć 15 kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4 KV i sieć odbiorczą niskiego napięcia 220/380 V, (rys. 10).

Sieci i urządzenia elektroenergetyczne są zarządzane przez Zakład Energetyczny S.A, w Płocku, Rejon Energetyczny w Ciechanowie.

Dostawy energii elektrycznej pokrywają zapotrzebowanie odbiorców na terenie gminy. Działania RE polegają przede wszystkim na utrzymaniu ciągłości dostaw energii, konserwacji linii i urządzeń, rozbudowie sieci w rejonie skupisk odbiorców. W celu zmniejszenia awaryjności układu konieczna jest sukcesywna modernizacja sieci, wymiana linii i rozbudowa sieci stacji transformatorowych w celu zmniejszenia długości odbiorczych linii niskich napięć.

## 2.3. Gazownictwo

Przez obszar gminy przebiega przesyłowa sieć gazowa wysokiego ciśnienia 6,4 MPa - dwa gazociągi DN 500 relacji Rembelszczyzna - Włocławek. Mieszkańcy gminy nie korzystają jeszcze z gazu sieciowego, zaopatrywani są w butlowy gaz propan - butan, poprzez sieć punktów wymiany butli. Docelowo zaopatrzenie w gaz sieciowy odbiorców na terenie gminy nastąpi w oparciu o ww. przesyłową sieć gazową po realizacji stacji redukcyjno-pomiarowej 1° Do odbiorców gaz ziemny doprowadzony będzie poprzez rozdzielczą sieć średniego ciśnienia. Realizacja urządzeń gazowniczych i sieci w gminie powinna być poprzedzona opracowaniem koncepcji programowej gazyfikacji, w oparciu

o którą możliwe będzie przyjęcie najbardziej optymalnego rozwiązania.

## 2.4. Ciepłownictwo

Zaopatrzenie w ciepło mieszkańców gminy realizowane jest indywidualnie, z własnych kotłowni. Należy zmierzać do zastąpienia obecnie stosowanych rozwiązań i paliw

0 wysokiej zawartości siarki, wysoko wydajnymi rozwiązaniami proekologicznymi oraz do zastosowania jako źródła ciepła energii elektrycznej, olejów opałowych, gazu, energii geotermalnej, słonecznej, biomasy itp.

## 2.5. Zaopatrzenie w wodę

Dostęp mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej, która jest podstawowym elementem infrastruktury technicznej i jednym z ważniejszych kryterium wyznaczającym standard jakości życia mieszkańców. Do niedawna w gminie podstawą zaopatrzeniaj ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze były studnie kopane. Płytkie ujęcia wód gruntowych, z poziomem wody uzależnionym od opadów atmosferycznych

1 poziomu wód w rzekach, nie gwarantowały odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej. Obecnie na terenie gminy istnieje wodociąg sieciowy, który będzie rozbudowywany (rys. 11).

W gminie Joniec istnieją 2 stacje wodociągowe przeznaczone do zaopatrzenia publicznego w wodę:

- w Popielżynie - eksploatowana przez gminę Joniec o możliwej wydajności 70$m^3$/d (obecnie uzdatnia 30$m^3$/d wody) zasilająca wsie: Popielżyn, Joniec, Joniec Kolonia,
- we Wronie - eksploatowana przez Zakład Usług Wodnych w Mławie o wydajności - 15 $m^3$/d (obecna wydajność - 5 $m^3$ /d ), zasilająca wieś Wronę i nie posiadająca urządzeń do uzdatniania. Ujęcia wody pracują w oparciu o czwartorzędowy poziom wodonośny, gdzie jakość wód nie budzi zastrzeżeń.

Na terenie gminy sieć wodociągowa ma długość 8,2 km, a faktyczne potrzeby w tym zakresie ocenia się na 18 km. Z wodociągu sieciowego korzysta 163 gospodarstw domowych na 863 istn., co oznacza zaspokojenie potrzeb 19,8% gospodarstw. Pozostałe gospodarstwa posiadają ujęcia indywidualne. Zużycie wody z wodociągu w gospodarstwach domowych, wg danych GUS w 2002r. w gminie Joniec wynosił 17,3 $dam^3$ na 1 mieszkańca, tj. 6,6 $m^3$.

Instalacje wodociągowe powodują większe zużycie wody przez mieszkańców danych miejscowości, co w praktyce oznacza podwyższoną produkcję ścieków. Gmina odczuwa brak zbiorczego systemu kanalizacyjnego, zakończonego ciągiem technologicznym do oczyszczania nieczystości płynnych (oczyszczalnią). Stanowi to poważny problem, gdyż ścieki odprowadzane są z posesji do często nieszczelnych szamb, które mogą być przyczyną

przenikania zanieczyszczeń do wód powierzchniowych oraz wód gruntowych, co wpływa na ich degradację. Ścieki przewożone są wozami asenizacyjnymi do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Płońsku — oddalonym od granic gminy o ok. 15 km.

Gmina nie prowadzi kontroli w zakresie udokumentowania wywozu nieczystości płynnych. Gospodarka ściekami nie jest uregulowana w ważniejszych zakładach produkcyjno- usługowych mieszczących się na terenie gminy (Mieszalni Pasz i Ubojni Drobiu w Józefowie, w Zakładzie Produkcyjnym "Wkra" w Kolonii Joniec, w ZUM w Jońcu). Choć jest ich niewiele, to żaden nie posiada własnej oczyszczalni ścieków, czy odprowadzenia wód deszczowych. Stwarza to zagrożenie dla stanu czystości wód.

Głównym kierunkiem rozwoju gminy jest przeznaczenie terenów niewykorzystanych rolniczo na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, turystykę oraz zabudowę letniskową. Brak infrastruktury w zakresie ochrony wód stanowi poważną barierę dla rozwoju budownictwa letniskowego. Intensyfikacja działań prowadzonych w zakresie zabudowy rekreacyjno- wypoczynkowej zwiększa antropopresję na środowisko przyrodnicze i stwarza konieczność uwzględnienia tego typu zabudowy przy projektowaniu sieci wodociągowej, kanalizacji
i oczyszczalni ścieków (rys. 11, 12, 13).

## 2.6. Gospodarka odpadami

Teren gminy objęty jest zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych. Wywozem nieczystości stałych na regionalne składowisko w Dalanówku zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Płońsk.

Gmina nie powadzi kontroli sprawdzających w zakresie udokumentowania wywozu odpadów. Oszacowano, że na terenie gminy w 200 lr wytworzono 611Mg odpadów komunalnych, tj. na jednego mieszkańca przypada 229,6 kg rocznie (średnio statystyczny Polak wytwarza 350 kg odpadów komunalnych).

Zagrożeniem dla wód powierzchniowych i gleb jest składowanie odpadów w sposób nieprawidłowy, w miejscach nie przeznaczonych na ten cel. Brak kontroli systemu selektywnego zbierania odpadów, w tym specjalnego traktowania odpadów niebezpiecznych
i niska świadomość zagrożeń powoduje że część odpadów trafia do środowiska w sposób niekontrolowany. "Dzikie" wysypiska znajdują się na terenie wyrobisk należących do wsi Popielżyn Zawady, Ludwikowo, Osiek.

Planowa działalność w zakresie gospodarki odpadami opierać się powinna na Gminnym Planie Gospodarki Odpadami, którego obowiązek sporządzenia narzuca ustawa

z dnia 27 kwietnia 2001 r. O odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 oraz z 2002r. Nr 41, poz. 365 i Nr 113, poz. 984), rozdział 3, art. 14-16.

## XI. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Do inwestycji służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych należą inwestycje wymienione w art. 6 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz.453 dotyczące zadań powiatowych , wojewódzkich lub krajowych.

- Wojewódzki Program Ochrony Środowiska przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego Uchwałą Nr 118/2003 z dnia 15.12.2003 r. nie zawiera zadań ponadlokalnych dla gminy Joniec.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego przyjęty Uchwałą Nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004 r. wskazuje ponadlokalne uwarunkowania rozwoju gminy do których należą:
    - położenie na obszarze funkcjonalno - przestrzennym „Zielone Płuca Polski”,
    - objęcie ochroną prawną około 81% jej powierzchni w formie Krysko - Jonieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
    - położenie w korytarzu ekologicznym o znaczeniu krajowym (Dolina Wkry), zgodnie z koncepcją krajowej sieci powiązań przyrodniczych ECONET - POLSKA.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Płońskiego zgodnie z programem i województwa mazowieckiego zakłada następujące kierunki polityki przestrzennej w zakresie zrównoważonego rozwoju:

    wzrost lesistości do 30% w 2020 roku, udział
    energii odnawialnej - 7,5% do 2010 roku,
    - zakończenie budowy wodociągów wiejskich do 2010 r.
    - budowa wiejskich i przydomowych oczyszczalni ścieków,
    - racjonalna gospodarka odpadami, oraz rozszerzenie systemu segregacji odpadów,
    - zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańca,
    - edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach, propagowanie zasad zrównoważonego rozwoju, opracowanie gminnych programów ochrony środowiska do VI 2004 r.
    - rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego obszarów leśnych (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne, tablice informacyjne).

## XII. ANALIZA JAKOŚCIOWA ROZWOJU GMINY - METODA SWOT

Analiza jakościowa uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy wykonana metodą SWOT, pozwoliła na określenie mocnych i słabych stron jej rozwoju. Informacje analizy SWOT przedstawione dla poszczególnych działów umożliwiają ustalenie obiektywnej

perspektywy, a tym samym i celów rozwoju.

| | **Mocne strony** | **Słabe strony** |
|---|---|---|
| **1** | **2** | 3 |
| Środowisko przyrodnicze | • mało zdegradowane środowisko przyrodnicze i brak źródeł zanieczyszczeń w części południowej i środkowo- zachodniej gminy,<br>udział gleb bardzo dobrych i dobrych - 57,6% użytków rolnych,<br>• znaczne zasoby wód podziemnych zaspokajające obecne i przyszłe potrzeby gminy,<br>• dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna,<br>• wysoki udział obszarów prawnie chronionych obejmujący północną i środkową część gminy - 81,2% znajduje się w Obszarze Chronionego Krajobrazu,<br>• położenie gminy na obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski”,<br>• położenie gminy na obszarze korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym (wg ECONET-POLSKA) przebiegającego wzdłuż doliny rzeki Wkry,<br>• zasoby wód geotermalnych przydatnych dla celów ciepłowniczych, balneologicznych lub rekreacyjnych | • duże zainwestowanie tarasów zalewowych i nadzalewowych rzeki Wkry oraz lasów w północno- wschodniej część gminy,<br>wskaźnik lesistości - 21,0%<br>• i nadmierna penetracja lasów dla celów rekreacyjnych,<br>• zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane niewłaściwą gospodarką ściekową- **III** klasa czystości rz. Wkry na całym odcinku,<br>• szybki odpływ wód powierzchniowych spowodowany brakiem urządzeń retencyjnych,<br>• nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na terenie gminy,<br>• w tym również w zabudowie letniskowej,<br>zagrożenia środowiska naturalnego spowodowane dużym nasyceniem terenów indywidualną zabudową letniskową,<br>słaba izolacyjność gruntów w północno-wschodniej części gminy sprzyjająca infiltracji zanieczyszczeń do warstw wodonośnych,<br>• zagrożenia powodziowe w dolinie rzeki Wkry,<br>• nieuporządkowana gospodarka odpadami organicznymi w gospodarstwach rolnych, tj. brak płyt gnojowych i zbiorników bezodpływowych na gnojowicę,<br>• nadzwyczajne zagrożenia środowiska (nzs) wynikające z przebiegu gazociągu DN 500 Rembelszczyzna-Włocławek |

A

| 1 | 2 | 3 |
|---|---|---|
| Turystyka<br><br>A- | • popyt na tereny budowlane pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną „drugie domy” i letniskową dla mieszkańców Warszawy i indywidualne budownictwo mieszkaniowe,<br>• wykształcona funkcja letniskowa jednostek osadniczych położonych w północno-wschodniej części gminy, tj. Sobiesku, Królewo, Krajęczyn, Popielżyn Górny, Popielżyn Zawady, Joniec i Joniec Kolonia,<br>dynamiczny rozwój budownictwa jednorodzinnego i indywidualnego budownictwa letniskowego,<br>• możliwość wykorzystania wód geotermalnych dla potrzeb turystyki - baseny, aąwaparki itp. | • brak planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej,<br>• brak programu rozwoju gospodarki wodno-ściekowej na terenach turystycznych,<br>• nadmierna presja budownictwa na dolinę rz. Wkry - regionalny korytarz ekologiczny i tereny leśne - tereny cenne przyrodniczo,<br>• brak ładu przestrzennego - chaos spowodowany różnorodnością form architektonicznych i materiałów budowlanych,<br>niedoinwestowanie w usługi dla turystów - gastronomia, handel, parkingi, obiekty i tereny sportowe |
| Wartości kulturowe i krajobrazowe | • zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie całej gminy | • narastające zaniedbania zabytków kultury spowodowane brakiem środków finansowych na ich rewaloryzację |
| Gospodarka | korzystne położenie gminy - w pobliżu Warszawy, chłonnego rynku zbytu - ok. 50 km,<br>• korzystne warunki dla rozwoju upraw warzyw, owoców, roślin przemysłowych oraz ich przetwórstwa w południowej i środkowej części gminy,<br>• rozwój lokalnego rynku zbytu na produkty rolne, ich przetwórstwo, usługi w celu zabezpieczenia potrzeb związanych z turystyką,<br>• wykształcenie się funkcji letniskowej w rejonie rzeki Wkry,<br>• działania gminy w zakresie podniesienia świadomości mieszkańców - szkolenia | • słaby rozwój nierolniczych funkcji gospodarczych gminy, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem produktów rolnych,<br>niska opłacalność produkcji rolnej powodująca zubożenie ludności wiejskiej,<br>• mała powierzchnia upraw sadowniczych i warzywniczych,<br>• niskie dochody budżetowe gminy (pod względem dochodów budżetowych na jednego mieszkańca gmina w 2002 r. zajmowała 3 pozycję od końca wśród gmin województwa mazowieckiego),<br>• wysokie wydatki na opiekę społeczną wynoszące w 2003 r. 10%,<br>• niskie wydatki na inwestycje od 0% - 6,4%,<br>brak strategii rozwoju gminy, |

| 1 | 2 | 3 |
|---|---|---|
| Demografia | • łatwość pozyskania zasobów pracy | wysoka stopa bezrobocia,<br>• spadek przyrostu naturalnego w ostatnim dziesięcioleciu (6,6/1000 Mk),<br>• duży udział ludności rolniczej posiadającej wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe - ok. 45%,<br>wysoki udział grupy nieprodukcyjnej w strukturze ludności gminy 79/100 osób w wieku produkcyjnym |
| Komunikacja | • dobrze rozwinięta sieć dróg: wojewódzka, powiatowe i gminne,<br>• prawidłowa obsługa ludności w zakresie komunikacji publicznej,<br>• linia kolejowa Płońsk - Joniec - Nasielsk z przystankiem w miejscowości Wkra | • nieodpowiednie warunki techniczne dróg, w tym szerokość pasa drogowego, nawierzchnia, zjazdy,<br>• brak pasa ruchu lokalnego przy drodze wojewódzkiej i powiatowych,<br>• brak ścieżek rowerowych przy drodze wojewódzkiej, drogach powiatowych i na terenach turystycznych |
| Gospodarka wodno-ściekowa | | niedostatecznie rozwiązana sieć wodociągowa, zaledwie 16% ludności korzysta z wody pitnej z wodociągu sieciowego,<br>brak oczyszczalni ścieków i kanalizacji na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej i letniskowej |
| Usuwanie odpadów stałych składowisk | rganizowana zbiórka odpadów stałych, ich wywóz na wysypisko w Dalanówku (gm. Płońsk) | brak segregacji odpadów,<br>składowanie odpadów stałych w sąsiedztwie zabudowy letniskowej oraz wyrobiskach po eksploatacji surowców, |
| Elektro energetyka | • korzystne warunki dla produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych: energia słoneczna, wodna, wiatrowa, geotermalna, biomasa itp. | • potrzeba modernizacji istniejących linii elektroenergetycznych, wynikająca z niewłaściwego stanu technicznego oraz planowanego zastosowania energii elektrycznej dla celów grzewczych i rozwoju produkcji |
| Gazyfikacja | ızociąg wysokiego ciśnienia 2 x DN 500 Rembelszczyzna- Włocławek | brak zaopatrzenia w gaz sieciowy,<br>• brak opracowanego programu gazyfikacji gminy |
| Telekomunikacja | • dostępność do usług telekomunikacyjnych | |

| 1 | 2 | 3 |
|---|---|---|
| 2 Usługi publiczne i komercyjne | • powiązania z miastem Płońskiem, Ciechanowem, Warszawą w zakresie szkolnictwa ponadpodstawowego, wyższego, ochrony zdrowia, administracji rządowej i samorządowej, kultury, usług komercyjnych | • niedoinwestowanie w zakresie usług komercyjnych i publicznych, brak urządzeń sportu, rekreacji, kultury |
| ■Z Osadnictwo i zasoby budownictwa mieszkaniowego | • trwałość układów przestrzennych | • stagnacj a w rozwoj u j ednostek osadniczych i brak pozarolniczej działalności produkcyjnej,<br>• zahamowanie tempa budownictwa mieszkaniowego dla ludności gminy spowodowane brakiem dogodnego systemu kredytowania i spadkiem stopy życiowej mieszkańców,<br>• mała liczba mieszkań komunalnych dostępnych dla uboższych grup ludności,<br>• niedoinwestowanie mieszkań w zakresie wyposażenia w instalacje techniczne - ponad 50% ludności nie posiada wody bieżącej, łazienki, centralnego ogrzewania itp. |

# ZAŁĄCZNIKI

## Ludność gminy w wybranych latach 1983 -2002 - Stan 31 XII

Tablica nr 1

| Lata | Ludność ogółem | w tym | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Mężczyzn | Kobiet | Na 1 km$^2$ | Kobiet na 100 mężczyzn | Ludność ogółem 1983=100 |
| 1983 | 2923 | 1393 | 1530 | 40 | 110 | 100,0 |
| 1984 | 3119 | 1513 | 1606 | 43 | 106 | 106,5 |
| 1985 | 3074 | 1491 | 1583 | 42 | 106 | 105,2 |
| 1988 | 2844 | 1357 | 1487 | 39 | 110 | 97,3 |
| 1989 | 2808 | 1322 | 1486 | 38 | 112 | 96,1 |
| 1990 | 2822 | 1388 | 1434 | 39 | 103 | 96,5 |
| 1991 | 2819 | 1383 | 1436 | 39 | 104 | 96,4 |
| 1992 | 2798 | 1384 | 1414 | 38 | 102 | 95,7 |
| 1993 | 2762 | 1357 | 1405 | 38 | 104 | 94,5 |
| 1994 | 2735 | 1337 | 1396 | 37 | 104 | 93,6 |
| 1995 | 2701 | 1318 | 1383 | 37 | 105 | 93,6 |
| 1996 | 2639 | 1280 | 1359 | 36 | 106 | 92,4 |
| 1997 | 2611 | 1269 | 1343 | 36 | 106 | 89,3 |
| 1999 | 2568 | 1257 | 1311 | 35 | 104 | 87,9 |
| 2000 | 2583 | 1275 | 1308 | 36 | 103 | 88,4 |
| 2001 | 2556 | 1269 | 1287 | 35 | 101 | 87,4 |
| 2002 | 2623 | 1278 | 1340 | 36 | 103 | 89,7 |

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin oraz Roczniki statystyczne województwa ciechanowskiego 1983-19995, Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2002 rok, Roczniki statystyczne województwa mazowieckiego 2000 - 2003, Urząd Statystyczny, Warszawa

## Ruch naturalny ludności w wybranych latach 1983 - 2002 - stan 31 XII

Tablica nr 2

| Wybrane lata | Małżeństwa | Urodzenia | Zgony | Przyrost naturalny | Małżeństwa | Urodzenia | Zgony | Przyrost naturalny | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | | gmina | wojew. ciech. |
| | w liczbach bezwzględnych | | | | na 1000 ludności | | | | |
| 1983 | 18 | 50 | 22 | 28 | 6,2 | 17,1 | 7,5 | 9,6 | 10,6 |
| 1984 | 18 | 55 | 40 | 15 | 5,7 | 17,5 | 12,7 | 4,8 | 8,7 |
| 1985 | 23 | 45 | 35 | 10 | 7,4 | 14,4 | 11,2 | 3,2 | 8,0 |
| 1988 | 13 | 35 | 36 | -1 | 4,3 | 11,5 | 11,81 | -0,3 | 6,6 |
| 1989 | 16 | 47 | 54 | -7 | 5,6 | 16,5 | 18,9 | -2,5 | 6,5 |
| 1991 | 18 | 53 | 32 | 21 | 6,3 | 18,5 | 11,2 | 7,3 | 5,5 |
| 1992 | 20 | 42 | 51 | -9 | 7,1 | 14,8 | 18,0 | -3,2 | 5,0 |
| 1993 | 11 | 30 | 30 | 0,0 | 3,9 | 10,7 | 10,7 | 0,0 | 4,1 |
| 1994 | 24 | 32 | 38 | -6 | 8,7 | 11,6 | 13,8 | -2,2 | 4,3 |
| 1995 | 18 | 33 | 47 | -14 | 6,5 | 12 | 17,1 | -5,0 | 2,9 |
| 1996 | 11 | 28 | 48 | -2,0 | 4,1 | 10,3 | 17,7 | -7,4 | 2,1 |
| 1997 | 13 | 37 | 42 | -5,0 | 4,9 | 14,0 | 15,9 | -1,9 | 2,4 |
| 1999 | 17 | 15 | 41 | -26 | 6,6 | 5,8 | 15,9 | -10,1 | woj.maz 1,3 |
| 2000 | 17 | 26 | 39 | -13 | 6,7 | 10,2 | 15,3 | -5,1 | 1,7 |
| 2001 | 20 | 31 | 32 | -1 | 7,9 | 12,2 | 12,6 | -0,4 | -0,8 |
| 2002 | 13 | 23 | 40 | -17 | 5,0 | 8,9 | 15,4 | -6,6 | 2,4 |

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin oraz Roczniki statystyczne województwa ciechanowskiego 1983-19995, Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2002 rok, Roczniki statystyczne województwa mazowieckiego 2000 - 2003, Urząd Statystyczny, Warszawa

**Migracje ludności w wybranych latach 1983 - 2002 - stan 31 XII**

Tablica nr 3

| Wybrane lata | Napływ | Odpływ | Saldo migracji | Saldo migracji na 1000 ludności |
|---|---|---|---|---|
| | osób | | | |
| 1983 | 42 | 69 | -27 | -9,2 |
| 1984 | 45 | 81 | -36 | -11,5 |
| 1985 | 47 | 80 | -35 | -11,3 |
| 1988 | 47 | 68 | -21 | -7,3 |
| 1989 | 24 | 53 | -29 | -10,3 |
| 1990 | 30 | 40 | -10 | -3,5 |
| 1991 | 28 | 52 | -24 | -8,5 |
| 1992 | 32 | 58 | -26 | -9,3 |
| 1993 | 25 | 61 | -36 | -13 |
| 1994 | 28 | 38 | -10 | -3,6 |
| 1995 | 26 | 57 | -31 | -11,4 |
| 1996 | 17 | 61 | -44 | -16,7 |
| 1997 | 31 | 45 | -14 | -5,4 |
| 1999 | 19 | 31 | -12 | -4,6 |
| 2000 | 26 | 41 | -15 | -5,9 |
| 2001 | 38 | 41 | -3 | -1,2 |
| 2002 | 32 | 30 | +2 | +0,8 |

Źródło: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin oraz Roczniki statystyczne województwa ciechanowskiego 1983-19995, Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2002 rok, Roczniki statystyczne województwa mazowieckiego 2000 - 2003, Urząd Statystyczny, Warszawa

**Liczba mieszkańców gminy w układzie sołectw w latach 1988 - 2004-05-25**

Tablica nr 4

| Lp. | Solectwa | Ludność 1978 | Wg NSP 1988 | Dane z UG Joniec 04-2004 | 1978-2004-04 + przyrost, - spadek |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Adamowo | 80 | 78 | 80 | 0 |
| **2.** | Joniec | 413 | 478 | 275 | -36 |
| 3. | Joniec Kolonia | | | 102 | |
| 4. | Józefowo | 163 | 128 | 118 | -45 |
| 5. | Krajęczyn | 209 | 166 | 155 | -54 |
| 6. | Królewo | 351 | 315 | 291 | -60 |
| 7. | Ludwikowo | 95 | 96 | 86 | -9 |
| 8. | Nowa Wrona | 91 | 80 | 68 | -23 |
| 9. | Osiek | 176 | 150 | 148 | -28 |
| 10. | Omięciny | 269 | 273 | 208 | -61 |
| 11. | Popielżyn Górny | 62 | 57 | 55 | -7 |
| 12. | Popielżyn Zawady | 280 | 250 | 225 | -55 |
| 13. | Proboszewice | 289 | 264 | 250 | -39 |
| 14. | Sobieski | 51 | 46 | 36 | -15 |
| 15. | Soboklęszcz | 194 | 193 | 191 | -3 |
| 16. | Szumlin | 181 | 165 | 144 | -37 |
| 17. | Stara Wrona | 129 | 138 | 135 | *+6* |
| **Ogółem** | | **3 033** | **2 877** | **2 567** | **- 466** |

Źródło: dane z Narodowych Spisów Powszechnych 1978, 1988 i z Urzędu Gminy z 2004 roku

**Ludność w grupach wiekowych w roku 2002**

Tablica nr 5

| Wyszczególnienie | Gmina Joniec | | Województwo mazowieckie | | Powiat płoński | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Ogółem** | **2 623** | **100,0** | **5 128 623** | **100,0** | **88 271** | **100,0** |
| W tym w wieku przedprodukcyjnym | 598 | 22,7 | 1 095 961 | 21,4 | 21 627 | 24,5 |
| w tym: 0 -2 lat | 68 | 2,6 | 144 477 | 2,8 | 2 888 | 3,2 |
| 3-6 lat | 118 | 4,5 | 207 477 | 4,0 | 4 133 | 4,7 |
| 7-12 lat | 203 | 7,7 | 374 768 | 7,3 | 7 584 | 8,6 |
| 13-15 lat | 116 | 4,4 | 210 621 | 4,1 | 4 047 | 4,6 |
| 16- 17 lat | 93 | 3,5 | 158 618 | 3,1 | 2 975 | 3,4 |
| produkcyjnym w tym:<br>18 -64 mężczyźni 16-59 kobiety | 1 303<br><br>648<br>655 | 49.7<br><br>24.7<br>25,0 | 3 180 613<br><br>1 623 128 1<br>557 485 | 62,0<br><br>31,6<br>30,4 | 52 650 | 59,6 |
| Poprodukcyjnym w tym:<br>65 i więcej mężczyźni 60 i więcej kobiety | 562<br><br>197<br>365 | 21,4<br><br>7,5<br>13,9 | 852 049<br><br>279 034 573<br>015 | 16,6<br><br>5,4<br>11,2 | 13 994 | 15,9 |
| Łącznie grupy nieprodukcyjne na 100 osób w wieku produkcyjnym | 79 | X | 61 | X | 68 | X |

Źródło: wyliczono na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań - 2002 r. US w Warszawie

## Wykształcenie ludności gminy w wieku 13 lat i więcej - stan maj 2002 rok

Tablica nr 6

| Wyszczególnienie | Poziom wykształcenia Gmina Joniec | | Osoby niepełnosprawne Gmina Joniec | | Poziom wykształcenia w woj. mazowieckim 601osób niepełnosprawnych | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Osoby | % | Osoby | % | Osoby | % |
| Ogółem | 2 234 | 85,2 | 391 | 14,8 | 4 386 053 | 85,4 |
| w tym: | | | | | | |
| wyższe | 76 | 2,9 | 5 | 0,2 | 603 827 | 11,7 |
| policealne | 35 | 1,3 | 5 | 0,2 | 167812 | 3,2 |
| średnie ogólnokształcące | 137 | 5,3 | 6 | 0,3 | 4 454 491 | 8,6 |
| średnie zawodowe | 252 | 9,6 | 24 | 0,9 | 887 598 | 17,5 |
| zasadnicze zawodowe | 575 | 21,9 | 60 | 2,3 | 788 822 | 15,4 |
| podstawowe ukończone | 981 | 37,4 | 229 | 8,7 | 1 180 951 | 23,1 |
| podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego | 178 | 6,8 | 56 | 2,1 | 165 034 | 3,2 |
| nieustalony poziom | - | - | - | - | 136 518 | 2,7 |

Źródło: wyliczono na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań - 2002 r. US w Warszawie i Rocznika Statystycznego województwa mazowieckiego US w Warszawie - 2003 r.

## Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2002 r.

Tablica nr 7

| Wyszczególnienie | Gmina Joniec | Powiat płoński |
|---|---|---|
| | osób | osób |
| Aktywni zawodowo ogółem | 2 163 | 41 450 |
| w tym: | | |
| pracujący | 1 017 | 33 237 |
| bezrobotni | 168 | 8 213 |
| bierni zawodowo | 969 | 29 133 |
| nieustalony status na rynku pracy | 9 | 344 |
| | % | |
| Współczynnik aktywności zawodowej | 55,0 | 58,7 |
| Wskaźnik zatrudnienia | 47,2 | 47,1 |
| Stopa bezrobocia | 14,2 | 17,8 |

Źródło: dane uzyskane z NSP ludności i mieszkań gminy Joniec, US Warszawa - 2003 r., Rocznik Statystyczny województwa mazowieckiego, US Warszawa - 2003 r.

## Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 r.

Tablica nr 8

| Wyszczególnienie | Utrzymujący się | | Posiadający własne źródło utrzymania | | Utrzymywani | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | osób | % | osób | % | osób | % |
| Ludność ogółem v tym: | 2 623 | 100,0 | 1 811 | 69,0 | 812 | 31,0 |
| utrzymujący się z pracy na rachunek własny w tym: | 810 | 30,9 | 487 | 18,6 | 323 | 12,3 |
| -swoim gospodarstwie rolnym | 723 | 27,6 | 443 | 16,9 | 280 | 10,7 |
| Utrzymujący się z pracy najemnej | 775 | 29,5 | 429 | 16,3 | 346 | 13,2 |
| z pozostałych źródeł w tym: | 1 038 | 39,6 | 895 | 34,1 | 143 | 5,5 |
| - z emerytur | 503 | 19,2 | 469 | 17,9 | 34 | 1,3 |
| z rent | 326 | 12,4 | 273 | 10,4 | 53 | 2,0 |

Źródło: dane uzyskane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, gmina wiejska Joniec, US Warszawa, 2003 r.

## Bezrobocie w gminie Joniec w latach 1992-2004 - stan 31.XII

Tablica nr 9

| Lata | Ogółem | w tym: | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | mężczyzn | kobiet | absolwenci dotychczas niepracujący | zwolnieni z pracy | bez prawa do zasiłku | w wieku produkcyjnym mobilnym 18-44 lat | pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy |
| 1992 | 182 | 90 | 92 | 17 | 58 | 121 | 173 | 115 |
| 1993 | 219 | 107 | 112 | 23 | 64 | 143 | 205 | 121 |
| 1994 | 181 | 90 | 91 | 25 | 17 | 108 | 170 | 92 |
| 1995 | 165 | 78 | 87 | 15 | 11 | 84 | 150 | 77 |
| 1996 | 147 | 69 | 78 | 6 | 7 | 75 | 134 | 78 |
| 1997 | 131 | 65 | 66 | 7 | 9 | 104 | 115 | 83 |
| 1999 | 155 | 68 | 87 | - | - | - | - | - |
| 2000 | 181 | 72 | 109 | 47 | 8 | - | - | - |
| 2001 | 194 | 86 | 108 | 62 | 25 | - | - | - |
| 2002 | 199 | 93 | 106 | 58 | 19 | - | - | - |
| 2003 | 193 | 81 | 112 | 61 | 17 | 166 | 163 | 127 |
| 2004 | 199 | 88 | 111 | 38 | 10 | 168 | 164 | 129 |

Źródło: dane za lata 1992-1999 uzyskano z Roczników statystycznych województwa ciechanowskiego i Podstawowych danych statystycznych wg miast i gmin, US Ciechanów, dane 2000 - 2004 uzyskano z Urzędu Pracy w Płońsku

## Warunki mieszkaniowe w gminie Joniec

| Lp. | Wiek budynków | Liczba mieszkań | Liczba izb | Przeciętna liczba izb w mieszkaniu | Z liczby ogółem - mieszkania w: | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | razem | z sieci | lokalny |
| | Budynki wybudowane w latach:<br>- przed 1918 | | 50 | 3,13 | | | |
| | - 1918-1944 | 79 | | 3,00 | 20 | | |
| | -1945- 1970 | 349 | 1152 | | 158 | 49 | 109 |
| | -1971 - 1978 | 102 | 406 | 3,98 | 75 | 25 | 50 |
| | -1979- 1988 | | 559 | 4,33 | 90 | 24 | 66 |
| | -1989-2002 | | 328 | 4,62 | 56 | | 44 |
| | - w budowie | | | | | | |
| | Ogółem | 749 | 2743 | 3,66 | 410 | | 288 |

## Budynki mieszkalne zamieszkane wg liczby mieszkań wg okresu budowy, formy oraz liczby izb

| Lp. | Wiek budynków | Liczba budynków | Liczba mieszkań | Pow. użytkowa m² | Struktura % | | Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca w m² | Liczba izb | Przeciętna liczba izb w mieszkaniu |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | budynki | mieszkania | | | |
| | Budynki wybudowane w latach:<br>- przed 1918 | | | 927 | 2,2 | | | 50 | 3,13 |
| | -1918-1944 | 70 | 79 | 4 657 | | 10,5 | | | 3,0 |
| | -1945- 1970 | 304 | 349 | 22 203 | 45,5 | 46,6 | 63,6 | 1152 | 3,30 |
| | -1971 - 1978 | 98 | 102 | 8419 | | | 82,5 | 406 | 3,98 |
| | - 1979- 1988 | | 129 | 12 375 | 17,2 | | 95,9 | 559 | 4,33 |
| | -1989-2002 | 66 | | 7 027 | | | 99,0 | 329 | 4,62 |
| | - w budowie | | | 247 | | | | - | 3,67 |
| | Ogółem | 670 | 749 | 55 855 | 100,0 | 100,0 | 74,6 | 2743 | 3,66 |
| | Budynki stanowiące własność:<br>-osób fizycznych | 655 | 723 | 54 551 | 98,4 | 96,6 | | X | X |
| | -komunalną | | | 304 | 0,8 | | 43,4 | X | X |
| | -pozostałych podmiotów | | | 1 000 | | 2,5 | X | X | X |
| | | 670 | 749 | 55 855 | 100,0 | 100,0 | X | X | X |

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r. - opracowanie własne

**Udział mieszkań wyposażonych w instalacje techniczne wg okresu budowy budynków**

| Lp. | Wiek budynków | Liczba mieszkań | % wodociąg | % udział mieszkań z łazienkami | % udział mieszkań z bieżącą ciepłą wodą | % udział mieszkań z ustępem spłukiwanym | % udział mieszkań z centralnym ogrzewaniem | Gaz z butli |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Budynki wybudowane w latach: -przed 1918 | 1 | **50,0** | **25,0** | **31,2** | **25,0** | **31,2** | **93,7** |
| | **- 1918-1944** | **79** | **25,3** | 20,2 | **21,5** | 1 | 22,8 | **84,8** |
| | **- 1945 - 1970** | **349** | **45,3** | **35,5** | **34,1** | **35,0** | **38,1** | |
| | **- 1971 - 1978** | 102 | **73,5** | **64,6** | **71,6** | 68,6 | **65,7** | **91,2** |
| | **- 1979- 1988** | **129** | **69,8** | **65,1** | **63,6** | **62,0** | **65,9** | 86,8 |
| | **- 1989-2002** | 1 | | **74,6** | **74,6** | **76,0** | **76,1** | **97,2** |
| | w budowie | 1 | | **66,7** | **66,7** | **66,7** | **66,7** | **66,7** |
| N) | Ogółem | **749** | **54,7** | **47,3** | **46,9** | **46,3** | **48,6** | 88,8 |

**Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczne**

Tablica nr 13

| Lp. | Wiek budynków | Liczba mieszkań | z liczby ogółem – mieszkania wyposażone w: | | | | | | | Centralne ogrzewanie |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | wodociąg | | | łazienka | ciepła woda | ustęp spłukiwany | gaz z butli | |
| | | | razem | z sieci | lokalny | | | | | |
| 1. | Budynki wybudowane w latach: przed 1918 | 16 | 8 | 4 | 4 | 4 | 5 | 4 | 15 | 5 |
| | 1918 – 1944 | 79 | 20 | 8 | 12 | 16 | 17 | 15 | 67 | 18 |
| | 1945 – 1970 | 349 | 158 | 49 | 109 | 124 | 119 | 122 | 306 | 133 |
| | 1971 – 1978 | 102 | 75 | 25 | 50 | 71 | 73 | 70 | 93 | 67 |
| | 1979 – 1988 | 129 | 90 | 24 | 66 | 84 | 82 | 80 | 112 | 85 |
| | 1989 – 2002 | 71 | 56 | 12 | 44 | 53 | 53 | 54 | 69 | 54 |
| | w budowie | 3 | 3 | - | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 |
| 2. | Ogółem | 749 | 410 | 122 | 288 | 354 | 351 | 347 | 665 | 364 |

Źródło: Narodowy Spis Powszechny GUS 2002 r. – opracowanie własne

## Użytkowanie gruntów w gminie Joniec (w ha) - stan 2004.03.30

| Lp. | Miejscowość | Ugolem | Użytki rolne w tym: | | | Lasy ls i lz | Tereny budowlane | Drogi | Wody powierz chniowe | Kolej | Nieużytki |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | Ogółem | Grunty orne | Użytki zielone | | | | | | |
| | Adamowo | 211,92 | 172,03 | 161,40 | 10,63 | 28,58 | 2,69 | 4,02 | 1,63 | 2,29 | 0,68 |
| | Joniec | 378,58 | 258,00 | 221,43 | 36,57 | 76,61 | 16,46 | 15,10 | | | 11,71 |
| | Joniec Kolonia | 387,38 | 286,39 | 250,12 | 36,27 | 55,15 | | | 7,66 | | 0,02 |
| | Józefowo | 180,94 | 154,95 | 153,80 | | 13,02 | 4,99 | 5,40 | | 2,35 | 0,23 |
| | Kolonia Nowa Wrona | 90,24 | 84,26 | 78,75 | | 2,57 | | 2,07 | | | 0,17 |
| | Krajęczyn | 499,97 | 309,05 | 255,75 | 53,30 | | | 10,81 | 0,76 | | 4,41 |
| | Królewo | 798,17 | 505,59 | 403,49 | | 252,15 | 18,12 | 15,45 | 1,65 | | 5,21 |
| | Ludwikowo | 512,64 | 253,59 | 253,59 | | 247,09 | 6,24 | 5,26 | | | 0,46 |
| | Nowa Wrona | 466,26 | 386,22 | 383,70 | | 69,59 | 4,47 | 5,59 | | | 0,39 |
| 10 | Omięciny | 476,09 | 385,40 | 371,15 | 14,25 | 61,22 | 10,21 | 7,65 | | 6,84 | 3,54 |
| | Osiek | 474,32 | 344,64 | 302,75' | 41,89 | 107,52 | 5,98 | 5,38 | | 4,45 | 4,80 |
| | Popielżyn Górny | 253,27 | 170,22 | 145,03 | 25,19 | 65,27 | 2,88 | 3,93 | 7,04 | | 3,93 |
| | Popielżyn Zawady | 514,26 | | 345,01 | 35,10 | 103,96 | 13,94 | 11,59 | 0,89 | | |
| 14 | Proboszewice | 502,41 | 458,55 | 415,46 | 43,09 | 19,28 | 12,79 | 7,09 | | | 2,60 |
| | Sobieski | 172,98 | 130,59 | 107,63 | 22,96 | 25,21 | 2,73 | 3,78 | 8,24 | | 2,40 |
| | Stara Wrona | 377,19 | 294,63 | 286,04 | | 58,79 | 10,54 | 9,45 | 2,45 | 0,79 | 0,53 |
| | Szumlin | 396,61 | 330,09 | | 43,32 | 39,37 | 10,20 | | 1,82 | | 5,28 |
| | Soboklęszcz | 594,47 | 454,44 | 390,30 | 64,14 | 110,81 | 10,90 | 13,35 | 3,62 | | |
| | **Razem** | 7287,70 | 5358,75 | 4812,17 | 546,58 | 1504,17 | 149,56 | 140,26 | 41,34 | 16,72 | 51,48 |

Źródło: Wyliczono na podstawie zestawienia zbiorczego dla Gminy Joniec uzyskanych w Urzędzie Gminy w 2004 r.

## Struktura użytkowania gruntów w gminie Joniec (w %) - stan 2004.03.30

| Lp. | Miejscowość | | | Struktura użytków rolnych | | | Lasy Is i Iz | Tereny | Drogi | Wody powierz chniowe | Kolej | Nieużytki |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | Razem | Grunty orne | Użytki zielone | | budowlane | | | | |
| | | | | | | | | | | | | |
| | Adamowo | 211,92 | 100,0 | | 76,16 | | 13,49 | | | | | |
| | Joniec | 378,58 | | 68,15 | 58,49 | | 20,24 | 4,35 | 3,99 | | | 3,09 |
| | Joniec Kolonia | | | 73,93 | 64,57 | | 14,24 | | | | | |
| | Józefowo | 180,94 | 100,0 | 85,64 | 85,00 | | 2,76 | | | | | 0,13 |
| | Kolonia Nowa Wrona | 90,24 | 100,0 | | 87,27 | | | | 2,29 | | | 0,19 |
| | Krajęczyn | 499,97 | 100,0 | 61,81 | 51,15 | 10,66 | 33,60 | | 2,16 | | | |
| | Królewo | 798,17 | | | 50,55 | 12,79 | 31,59 | 2,27 | | | | 0,65 |
| | Ludwikowo | 512,64 | 100,0 | 49,47 | 49,47 | | 48,20 | | | | | 0,09 |
| | Nowa Wrona | 466,26 | 100,0 | 82,83 | | | 14,93 | | | | | 0,08 |
| | Omięciny | 476,09 | | 80,95 | 77,96 | | 12,86 | 2,14 | | | | 0,74 |
| | Osiek | 474,32 | 100,0 | 72,66 | 63,83 | | 22,67 | | | | | |
| | Popielżyn Górny | 253,27 | 100,0 | 67,21 | 57,26 | | 25,77 | | | | | |
| | Popielżyn Zawady | 514,26 | | 73,91 | 67,09 | | 20,22 | | | | | 0,73 |
| | Proboszewice | 502,41 | 100,0 | 91,27 | 82,69 | | | | | | | 0,52 |
| | Sobieski | 172,98 | 100,0 | 75,49 | 62,22 | 13,27 | 14,57 | | 2,19 | | | 1,39 |
| | Stara Wrona | 377,19 | 100,0 | 78,11 | 75,83 | | 15,59 | 2,79 | | | | 0,14 |
| | Szumlin | 396,61 | | 83,23 | 72,31 | 10,92 | | 2,57 | | | | 1,33 |
| | Sobokleszcz | 594,47 | 100,0 | | 65,66 | 10,79 | 18,64 | | 2,25 | | | 0,23 |
| | **Razem** | | **100,0** | **73,53** | **66,03** | | **20,64** | **2,05** | | | | |

Źródło: Wyliczono na podstawie zestawienia zbiorczego dla Gminy Joniec uzyskanych w Urzędzie Gminy w 2004 r.

**Powierzchnia i struktura gruntów ornych według klas bonitacyjnych w gminie Joniec (stan 2004.03.30)**

| Lp. | Miejscowość | Ogółem | Klasa III | Klasa IV | Klasa V - VI | Ogółem | Klasa III | Klasa IV | Klasa V-VI |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ha | | | | w % | | | |
| | Adamowo | 156,63 | 8,10 | 56,39 | 97,66 | 100,0 | 5,2 | 36,0 | 62,4 |
| | Bronisławowo | 214,64 | 8,10 | 100,21 | 105,33 | 100,0 | 3,8 | 46,8 | 49,1 |
| | Joniec Kolonia | 247,00 | 10,71 | 133,01 | 103,28 | 100,0 | 4,3 | 53,8 | 41,3 |
| | Józefowo | 144,72 | 0,00 | 88,38 | 56,34 | 100,0 | 0,0 | 61,1 | 38,9 |
| | Kolonia Nowa Wrona | 78,54 | 6,34 | 59,97 | 12,23 | 100,0 | 8,1 | 76,4 | 15,6 |
| | Krajęczyn | 247,00 | 6,34 | 100,66 | 140,00 | 100,0 | 2,6 | 40,8 | 56,7 |
| | Królewo | 396,67 | 14,01 | 147,62 | 234,04 | 100,0 | 3,5 | 37,2 | 59,0 |
| | Ludwikowo | 253,13 | 0,00 | 62,37 | 190,76 | 100,0 | 0,0 | 24,6 | 75,4 |
| | Nowa Wrona | 381,23 | 16,05 | 221,99 | 143,19 | 100,0 | 4,2 | 58,2 | 37,6 |
| | Omięciny | 358,59 | 29,18 | 158,53 | 170,88 | 100,0 | 8,1 | 44,2 | 47,7 |
| | Osiek | 297,17 | 35,06 | 73,52 | 188,59 | 100,0 | 11,8 | 24,7 | 63,5 |
| | Popielżyn Górny | 142,81 | 0,00 | 64,47 | 78,34 | 100,0 | 0,0 | 45,1 | 54,9 |
| | Popielżyn Zawady | 335,34 | 24,00 | 139,15 | 185,71 | 100,0 | 7,2 | 41,5 | 55,4 |
| | Proboszewice | 414,96 | 48,10 | 230,73 | 136,13 | 100,0 | 11,6 | 55,6 | 32,8 |
| | Sobieski | 105,10 | 11,00 | 20,53 | 73,57 | 100,0 | 10,5 | 19,5 | 70,0 |
| | Stara Wrona | 281,98 | 31,78 | 212,5 | 37,70 | 100,0 | 11,3 | 75,4 | 13,4 |
| | Szumlin | 277,73 | 8,00 | 82,26 | 191,67 | 100,0 | 2,9 | 29,6 | 69,0 |
| | Wola Proboszewicka | 217,47 | 40,47 | 177,00 | 0,00 | 100,0 | 18,6 | 81,4 | 0,0 |
| | **Razem** | **4723,49** | **280,29** | **2088,26** | **2354,94** | **100,0** | **5,9** | **44,2** | **49,9** |

Źródło: Wyliczono na podstawie zestawienia zbiorczego dla gminy Joniec uzyskanego w Urzędzie Gminy 2004 r.

**Powierzchnia i struktura użytków zielonych według klas bonitacyjnych w gminie Joniec (stan 2004.03.30)**

| Lp. | Miejscowość | Ogółem | Klasa III | Klasa IV | Klasa V - VI | Ogółem | Klasa III | Klasa IV | Klasa V-VI |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | w ha | | | | w % | | | |
| | Adamowo | [illegible] | [illegible] | 5,03 | [illegible] | 100,0 | [illegible] | 47,3 | [illegible] |
| [illegible] | [illegible] | 36,57 | [illegible] | 8,93 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 75,6 |
| [illegible] | Joniec Kolonia | 36,27 | 0,64 | 27,65 | [illegible] | 100,0 | [illegible] | 76,2 | 22,0 |
| | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 100,0 | [illegible] | [illegible] | 100,0 |
| [illegible] | Kolonia Nowa Wrona | 5,51 | [illegible] | 4,87 | [illegible] | 100,0 | [illegible] | [illegible] | 11,6 |
| [illegible] | Krajęczyn | 53,3 | [illegible] | 1,05 | 52,25 | 100,0 | [illegible] | [illegible] | 98,0 |
| [illegible] | Królewo | 102,1 | 2,16 | 28,28 | 71,66 | 100,0 | [illegible] | 27,7 | 70,2 |
| [illegible] | Ludwikowo | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] |
| [illegible] | [illegible] | 2,52 | [illegible] | 1,67 | [illegible] | 100,0 | [illegible] | [illegible] | 33,7 |
| [illegible] | Omięciny | 14,25 | 4,05 | 4,51 | [illegible] | 100,0 | 28,4 | [illegible] | 39,9 |
| [illegible] | Osiek | 41,89 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 100,0 | [illegible] | 57,7 | 38,9 |
| [illegible] | Popielżyn Górny | 25,19 | [illegible] | 3,09 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 12,3 | 87,7 |
| [illegible] | Popielżyn Zawady | 35,1 | [illegible] | 15,24 | 19,86 | 100,0 | [illegible] | 43,4 | 56,6 |
| | Proboszewice | 43,09 | 3,74 | [illegible] | 14,97 | [illegible] | [illegible] | 56,6 | 34,7 |
| [illegible] | Sobieski | 22,96 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] | [illegible] |
| [illegible] | Stara Wrona | 8,59 | [illegible] | 5,91 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 68,8 | 31,2 |
| [illegible] | Szumlin | 43,32 | 2,92 | 18,2 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 42,0 | 51,2 |
| [illegible] | [illegible] | [illegible] | 0,26 | 55,83 | [illegible] | [illegible] | [illegible] | 87,0 | 12,6 |
| | Razem | **547,29** | **15,19** | **229,5** | **302,6** | [illegible] | [illegible] | **41,9** | [illegible] |

Źródło: Wyliczono na podstawie zestawienia zbiorczego dla gminy Joniec uzyskanego w Urzędzie Gminy 2004 r.

**Powierzchnia zasiewów w gminie Joniec stan 2002 r.**

Tablica nr 18

| Wyszczególnienie | Gospodarstwa rolne | | Powierzchnia zasiewów | |
|---|---|---|---|---|
| | liczba | % | w ha | w % |
| ogółem | 612 | 100,0 | 3 178,31 | 100,0 |
| zboża ogółem | 396 | 64,7 | 2 526,12 | 79,4 |
| w tym:<br>• zboża podstawowe z mieszankami podstawowymi w tym:<br>pszenica<br>żyto<br>- jęczmień owies<br>- pszenżyto | | | 2 513,21<br>116,03 1 376,25<br>92,86 242,12<br>395,01 | 79,1<br>3,7<br>43.3 2,9<br>7,6<br>12.4 |
| - ziemniaki | 340 | 55,6 | 342,17 | 10,8 |
| - strączkowe jadalne, na ziarno<br>- przemysłowe | | | 5,77<br>5,02 | 0,2<br>0,2 |
| - pastewne | 107 | 17,5 | 162,01 | 5,1 |
| - pozostałe | | | 137,22 | 4,3 |

Źródło: Wykonano na podstawie danych NSP ludności i mieszkań gmina Joniec, US, Warszawa 2003 r.

**Plony zbóż i ziemniaków w indywidualnych gospodarstwach rolnych**

Tablica nr 19

| Wyszczególnienie | 1991 | 1992 | 1993 | 1996 | 1997 | 1997 „ Sti ____ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Ogółem zboża w tym: | 25,1 | 22,2 | 19,9 | 20,0 | 24,1 | 28,4 |
| • pszenica | 28,4 | 24,4 | 23,0 | 28,8 | 30,5 | 32,1 |
| • żyto | 24,0 | 21,0 | 20,0 | 17,5 | 23,0 | 23,1 |
| • jęczmień | 26,0 | 24,0 | 19,0 | 26,0 | 27,4 | 31,1 |
| • owies | 24,0 | 23,0 | 18,0 | 24,0 | 26,0 | 26,1 |
| • pszenżyto | 26,0 | 23,0 | 20,0 | 24,0 | 23,5 | 29,2 |
| • ziemniaki | 155,0 | 100,0 | 180,0 | 194,0 | 165,0 | 159,0 |

Źródło: Roczniki statystyczne i podstawowe dane statystyczne dla województwa mazowieckiego, US Ciechanów

**Powierzchnia zasiewów w gminie Joniec - stan na 2002 r.**

Tablica nr 18

| Wyszczególnienie | Gospodarstwa rolne | | Powierzchnia zasiewów | |
|---|---|---|---|---|
| | Liczba | % | w ha | w % |
| Zboża ogółem | 396 | 64,7 | 2526,12 | 79,4 |
| w tym:<br>• zboża podstawowe z mieszankami podstawowymi w tym:<br>pszenica<br>żyto<br>jęczmień<br>owies<br>pszenżyto | | | 2 513,21<br><br><br><br><br>116,03<br>1376,25<br>92,86<br>242,12<br>395,01 | 79,1<br><br><br><br><br>3,7<br>43.3<br>12.4 |
| • Ziemniaki | 340 | 55,6 | 342,17 | 10,8 |
| • Strączkowe j adalne na ziarno | | | 5,77 | 0,2 |
| • Przemysłowe | | | 5,02 | 0,2 |
| • Pastewne | 107 | 17,5 | 162,01 | 5,1 |
| • Pozostałe | | | 137,22 | 4,3 |
| Ogółem | 612 | 100,0 | 3178,31 | 100,0 |

2,9 7,6

Źródło: Wykonano na podstawie danych NSP Ludności i mieszkań Gmina Joniec, US, Warszawa 2003 r.

**Pogłowie zwierząt gospodarskich w wybranych latach 1996 - 2002**

Tablica nr 20

| Wyszczególnienie | 1996 | 2002 | | 1996 | 2002 | 2002 woj. mazowieckie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | sztuk na 100 ha użytków rolnych | | |
| | sztuk | | 1996 = 100 | sztuk | | |
| • Bydło ogółem w | 1 584 | 1 215 | 76,7 | 29,6 | 22,7 | 40,6 |
| tym: krowy | 894 | 636 | 71,1 | 16,7 | 11,9 | 23,4 |
| • Trzoda chlewna o | 5 851 | 5 303 | 90,6 | 109,1 | 98,9 | 88,6 |
| Konie | 161 | 58 | 36,0 | 2,8 | 1,8 | 2,8 |
| | 32 840 | 60 669 | 184,7 | 610,4 | 1 131,9 | 279,3 |

Źródło: Wyliczono na podstawie Rocznika statystycznego województwa mazowieckiego 2003, US Warszawa i Narodowych Spisów Powszechnych z 1996 i 2002 roku, US Warszawa

**Powierzchnia i liczba indywidualnych gospodarstw rolnych, i działek rolnych wg siedziby użytkowania**

Tablica nr 21

| Wyszczególnienie | Gospodarstwa | | Struktura w % | |
|---|---|---|---|---|
| | liczba | Powierzchnia w ha | gospodarstw | powierzchni |
| **Ogółem** | **522** | **4 884,92** | **100,0** | **100,0** |
| Działki rolne do 1 ha | 75 | 39,94 | 14,4 | 0,8 |
| 1,1 -5,0 | 139 | 463,91 | 26,6 | 9,5 |
| [illegible] | 157 | 1 400,99 | 30,1 | 28,7 |
| 10,1 - 15,0 | 88 | 1 310,99 | 16,9 | 26,8 |
| 15 ha i więcej | 63 | 1 669,15 | 12,0 | 34,2 |

Źródło: Wyliczono na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego 2002 r., Gmina Joniec, US w Warszawie

## Struktura własności gruntów

T

| Lp. | Rodzaj własności | Powierzchnia ogółem w ha | w tym | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | grunty orne | sady | użytki zielone | lasy, grunty leśne i zadrzewienia | tereny komunikacji - drogi | grunty zabudowane |
| I | Grunty Skarbu Państwa | | | | | | | |
| 1. | AWRSP | 23,0 | 20,0 | - | 2,0 | 1,0 | - | - |
| 2. | Państwowe Gospod. Leśne | 169,0 | 18,0 | - | 3,0 | 148,0 | - | - |
| 3. | Grunty w trwałym zarządzie państw, jednost. organiz. | 66,0 | - | - | - | - | 66,0 | - |
| 4. | Pozostałe grunty Skarbu Państwa | 74,0 | 8,0 | - | 1,0 | 22,0 | 1,0 | 2,0 |
| 5 | Ogółem grunty Skarbu Państwa | 332,0 | 46,0 | - | 6,0 | 171,0 | 67,0 | 2,0 |
| 6 | Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym | 18,0 | - | - | - | 9,0 | - | - |
| 7. | Gminny zasób gruntów | 13,0 | 5,0 | - | - | 1,0 | 6,0 | - |
| 8. | Grunty w trwałym zarządzie gminnym | 4,0 | 2,0 | - | - | - | - | 1,0 |
| 9. | Pozostałe grunty gminne | 60,0 | - | - | - | - | 60,0 | - |
| 10. | Ogółem grunty gminne | 77,0 | 7,0 | - | - | 1,0 | 66,0 | 1,0 |
| 11. | Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych | 5 896,0 | 4 107,0 | 95,0 | 460,0 | 1 088,0 | 1,0 | 99,0 |
| 12. | Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych | 786,0 | 479,0 | 14,0 | 60,0 | 192,0 | - | 33,0 |
| 13. | Razem grunty osób fizycznych | 6 682,0 | 4 586,0 | 109,0 | 520,0 | 1 280,0 | 1,0 | 132,0 |
| 14. | Grunty spółdzielni | 89,0 | 78,0 | - | - | 9,0 | - | 2,0 |
| 15. | Grunty związków wyznaniowych | 37,0 | 9,0 | 4,0 | 9,0 | 10,0 inne 2,0 | - | 3,0 |
| 16. | Wspólnoty gruntów | 27,0 | 2,0 | - | 10,0 | 13,0 | - | - |
| 17. | Grunty spółek prawa handlowego | 25,0 | 1,0 | - | 3,0 | 17,0 | | 3,0 |
| 18. | Grunty we wład. innych osób | 26,0 | 1,0 | - | 7,0 | 17,0 | - | - |
| | Ogółem powierzchnia gminy | 7 288,0 | 4 729,0 | 113,0 | 547,0 | 1 510,0 | 134,0 | 144,0 |

**Źródło: dane ze Starostwa Powiatowego w Płońsku 2004 r.**

**Dochody budżetowe w latach 1999 - 2003 (w tys. zl.)**

Tablica nr 23

| Lata | dochód ogółem | w tym | | | | Dochody budżetowe ogółem na 1 mieszkańca gminy | Dochody budżetowe nalmieszk. województwa | % |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | doch. własne | udziały w podat. Skarbu Państwa | dotacje celowe | subwen. | | | |
| 1999 | 2373,0 | 651,0 | 300,0 | 363,0 | 1059,0 | 914,7 | 1714,4 | 53,3 |
| 2000 | 2626,0 | 720,0 | 301, 0 | 471,0 | 1084,0 | 1027,2 | 1826,2 | 56,2 |
| 2001 | 2559,0 | 872,0 | 221,0 | 329,0 | 1137,0 | 987,5 | 1939,4 | 50,9 |
| 2002 | 2921,0 | 962,0 | 265,0 | 371,0 | 1323,0 | 1117,5 | 1395,0 | 80,7 |
| 2003 | 2945,0 | 1202,0 | 263,0 | 301,0 | 1179,0 | 1147,0 | x | x |
| **Ogółem** | **13424,0** | **4457,0** | **1350,0** | **1835,0** | **5782, 0** | x | x | x |

Źródło: dane z Urzędu Gminy Joniec

**Struktura dochodów budżetowych gminy Joniec w latach 1999 - 2003**

Tablica nr 24

| Lata | Dochody ogółem | w tym | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | dochody | udziały w podatku Skarbu Państwa | dotacje celowe | subwencje |
| 1999 | 100,0 | 27,4 | 12,6 | 15,4 | 44,6 |
| 2000 | 100,0 | 27,4 | 11,5 | 17,9 | 41,3 |
| 2001 | 100,0 | 34,1 | 8,6 | 12,9 | 44,4 |
| 2002 | 100,0 | 32,9 | 9,1 | 12,7 | 45,3 |
| 2003 | 100,0 | 40,8 | 8,9 | 10,2 | 40,3 |
| **Ogółem** | **100,0** | **33,2** | **10,1** | **13,7** | **43,0** |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Joniec

**Dynamika wzrostu dochodów budżetowych gminy w latach 1999 - 2003**
**(roczne tempo wzrostu)**

Tablica nr 25

| Lata | Dochody ogółem | Dochody własne | Udziały w podatku Skarbu Państwa | Dotacje celowe | Subwencje |
|---|---|---|---|---|---|
| 1999 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 |
| 2000 | 110,7 | 110,6 | 100,3 | 129,7 | 102,4 |
| 2001 | 97,4 | 121,0 | 73,4 | 69,8 | 104,9 |
| 2002 | 114,1 | 110,3 | 119,9 | 112,8 | 116,3 |
| 2003 | 100,8 | 124,9 | 99,2 | 81,1 | 112,2 |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

**Dynamika wzrostu dochodów budżetowych gminy w latach 1999 - 2003**

Tablica nr 26

| Lata | Dochody ogółem | Dochody własne | Udziały w podatkach Skarbu Państwa | Dotacje celowe | Subwencje |
|---|---|---|---|---|---|
| 1999 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 | 100,0 |
| 2000 | 110,7 | 110,6 | 100,3 | 129,7 | 102,4 |
| 2001 | 1078 | 133,9 | 73,7 | 90,6 | 107,4 |
| 2002 | 123,1 | 147,8 | 88,3 | 102,2 | 124,9 |
| 2003 | 124,1 | 184,6 | 87,7 | 82,9 | 113,3 |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

## Wydatki budżetowe gminy Joniec w latach 1999 - 2003

Tablica nr 27

| Lata | Wydatki Ogółem | w tym | | | | Wynik finansowy | Wydatki budżet, na jedn. mieszk. | Wydatki budżet, na jedn. mieszk. woj. mazow. | % |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Wynagr. | Materiały Usługi | Dotacje na wydatki budżet. | Wydatki majątkowe | | | | |
| 1999 | 2 203,0 | 1 542,0 | 636,0 | 25,0 | X | +170,0 | 849,4 | 1 691,7 | 52,4 |
| 2000 | 2 788,0 | 1 744,0 | 840,0 | 27,0 | 177,0 | -162,0 | 1 090,5 | 1 955,6 | 55,8 |
| 2001 | 2 600,0 | 1 746,0 | 826,0 | 28,0 | X | -41,0 | 1 003,6 | 2 088,1 | 48,10 |
| 2002 | 2 707,0 | 1 725,0 | 913,0 | 34,0 | 35,0 | +214,0 | 1 035,5 | 1 411,0 | 73,3 |
| 2003 | 2 920,0 | 1 771,0 | 974,0 | 30,0 | 145,0 | +25,0 | 1 137,5 | x | x |
| x | **13218,0** | **8528,0** | **4189,0** | **144,0** | **357,0** | x | x | x | x |

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Joniec

## Struktura wydatków budżetowych gminy Joniec w latach 1999 - 2003 r.

Tablica nr 28

| Lata | Wydatki ogółem | w tVm | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Wynagrodzenia | Materiały i usługi | Dotacje na wydatki w budżecie | Wydatki majątkowe |
| 1999 | 100,0 | 70,0 | 29,0 | 1,0 | X |
| 2000 | 100,0 | 62,0 | 30,0 | 1,0 | 6,4 |
| 2001 | 100,0 | 67,1 | 31,8 | 1,1 | X |
| 2002 | 100,0 | 63,7 | 33,7 | 1,3 | 1,3 |
| 2003 | 100,0 | 60,6 | 33,4 | 1,0 | 5,0 |
| **X** | **100,0** | **64,5** | **31,7** | **1,1** | **2,7** |

Źródło: Na podstawie danych z Urzędu Gminy Joniec

## Wykaz dróg gminnych w gminie Joniec

Tablica nr 29

| Lp. | Nr | Przebieg drogi | Długość w km | Szerokość kor/jezdni |
|---|---|---|---|---|
| 1 | 001 | Królewo - Nowe Miasto | 2,8 | 6.0/4.0 |
| 2 | 002 | Królewo - Florentynowo - Nowe Miasto | 2,7 | 9.0/7.0 |
| 3 | 003 | Królewo - Łęg - Krajęczyn | 3,1 | 6.0/4.0 |
| 4 | 004 | Krajęczyn - Grabie | 1,7 | 12.0/7.0 |
| 5 | 005 | Krajęczyn - Podgrabie - Florentynowo | 0,4 | 9.0/6.0 |
| 6 | 006 | Krajęczyn - Popielżyn Dolny | 1,6 | 4.0/3.0 |
| 7 | 007 | Joniec - Pop.Zawady Gadowo | 4,9 | 9.0/6.0 |
| 8 | 008 | Popielżyn - Zawady - Józefowo | 2,2 | 7.0/5.0 |
| 9 | 009 | Kolonia Pop. Zawady - Józefowo | 1,9 | 7.0/5.0 |
| 10 | 010 | Popielżyn Górny - Józefowo | 1,6 | 5.0/4.0 |
| 11 | 011 | Popielżyn Zawady - Adamowo | 2,6 | 9.0/5.0 |
| 12 | 012 | Józefowo - Adamowo | 2,4 | 6.0/4.0 |
| 13 | 013 | Wrona - Pniewo | 2,9 | 9.0/6.0 |
| 14 | 014 | Wrona - Wilamy | 2,7 | 6.0/4.0 |
| 15 | 015 | Wrona - Ludwikowo - Koryciska | 3,0 | 10.0/6.0 |
| 16 | 016 | Ludwikowo - Smulska | 2,0 | 6.0 /4.0 |
| 17 | 017 | Przzyborowice - Proboszczewice - Wrona Stara | 4,8 | 6.0/4.0 |
| 18 | 018 | Ludwikowo - Omięciny | 2,9 | 9.0/6.0 |
| 19 | 019 | Karolinowo - Proboszczewice | 1,9 | 9.0/6.0 |
| 20 | 020 | Proboszczewice - Adamowo | 3,1 | 6.0 /4.0 |
| 21 | 021 | Proboszczewice - Wrońska | 1,1 | 6.0 /4.0 |
| 22 | 022 | Proboszczewice - Osiek | 2,1 | 6.0 /4.0 |
| 23 | 023 | Strachowo - Sobokleszcz - Joniec | 4,5 | 12.0/8.0 |
| 24 | 024 | Szumlin - Joniec Kolonia | 1,9 | 6.0 /4.0 |
| 25 | 025 | Królewo - Sobieski | 1,8 | 8.0/6.0 |
| 26 | 026 | Omięciny - Józefowo | 1,5 | 8.0/6.0 |
| 27 | 027 | Sobieski - Pruszkowo | 1,9 | 6.0/4.0 |
| 28 | 028 | Szumlin - Sobokleszcz | 1,5 | 6.0/4.0 |
| 29 | 029 | Szumlin - Slepowrony | 2,1 | 6.0/4.0 |
| **Ogółem drogi gminne** | | | **69,60** | |

Źródło: dane z Uchwały nr XVI/61/87 Gminnej Rady Narodowej w Jońcu z dnia 8.X.1987 r.